

Betoging voor volwaardige sociale

Hobu is diskriminatie moe

Sinds 1960 ontvangen de universiteiten toelagen voor de uitbouw van een sociale sector, die in Leuven beheerd wordt door de dienst Studentenvoorzieningen. Het hoger onderwijs buiten de universiteit (Hobu) krijgt echter nog steeds niets — uitgezonderd de vijf proefprojecten die de laatste twee academiejaren in een aantal regio's werden opgezet. Het Leuvense Netwerk Sociale Voorzieningen (Lens), waarin de zes katholieke hogescholen uit Leuven en omstreken verenigd zijn, is die ongelijke situatie grondig beu. Lens komt woensdag — samen met Loko, de dienst Studentenvoorzieningen van de KU Leuven en Groep T — op straat om haar eisen kracht bij te zetten.

Het Hobu is al lang behoorlijk ongelukkig met de bestaande ongelijkheid in sociale voorzieningen voor enerzijds universitaire en anderzijds haar eigen studenten. Zo waren enkele jaren geleden dergelijke voorzieningen een van de belangrijkste eisen van het Hobu tijdens de studentenbetogingen tegen het dekreet Coens. Twee jaar geleden startte Coens' opvolger minister Luc Van den Bossche dan met een vijftal proefprojecten. Die hielden in dat een aantal hogescholen uit dezelfde regio met een budget van drieduizend frank per student in een netwerk een sociale sector voor hun studenten konden opzetten. Leuven, dat toen als proefproject een positief advies kreeg, werd echter niet geselecteerd. Anderzijds viel Gent wel in de prijzen, ondanks een negatief advies. De onderwijsminister — die zelf van Gent afkomstig is — had met andere woorden een duidelijke politieke keuze gemaakt. Belangrijker is echter dat de beloofde veralgemening van de subsidiëring voor dit academiejaar er niet kwam. Men stelde zich tevreden met een voortzetting van de subsidiëring van dezelfde vijf netwerken als vorig jaar. Ook in het

Hobu-dekreet stonden sociale voorzieningen ingeschreven, maar door de oppositiepolitiek van de VLD komt dat er dus voorlopig niet.

Klak

In de netwerkprojecten die vanuit Leuven ingediend werden, zaten zowel de zes katholieke hogescholen als de drie andere uit de regio. Ondertussen waren die zes instituten — de Regaschool en het Sint-Elisabeth-instituut voor Verpleegkunde in Leuven, het Hoger Instituut Heilig Hart, het Pedagogisch Hoger Onderwijs Heilig Hart en de Sociale School in Heverlee en het Katholiek Pedagogisch Hoger Onderwijs Diest-Tienen — ook al rond de tafel gaan zitten in verband met een mogelijke fusie. Uit die gesprekken ontstond Lens. Voorzitter Anne-Mie Meers van het Sint-Elisabeth-instituut: "Die zes scholen hebben een werkgroep opgericht, een embryo van een netwerkje zeg maar. Ze hebben ieder een mandaat gegeven aan een vertegenwoordiger van de school — een docent of iemand van de administratie — en een student — iemand van de studentenbeweging of een vertegenwoordiger van het presidium of hoe dat ook heet in de diverse scholen. In eerste instantie hebben we gepoogd bij de studenten een soort bewustmakingscampagne op te zetten."

Dat er — voorlopig — geen subsidies zijn wil echter niet zeggen dat er verder niets gebeurt: "In elke school is er wel een aanbod, maar dat is heel divers. In onze school is er bijvoorbeeld een uitgebreide restaurantvoorziening, wat wel noodzakelijk is vanwege de vele stage-uren die studenten in instituten als het onze moeten kloppen. In de Rega-school weet ik dat er dan weer een vrij uitgebreide studiebegeleiding bestaat." Meers benadrukt dat dit alles natuurlijk ten koste gaat van het normale budget van de scholen. Uit een behoeftenonderzoek dat Lens opzette, bleek trouwens dat er regelmatig gevraagd wordt naar een regeling in verband met verplaatsingskosten, dit allicht in verband met de uitgebreide stages die veel Hobu-studenten moeten volgen. Dat wijst er ook op dat een sociale sector voor het Hobu niet zo maar een klakkeuze kopie kan zijn van de grote broer aan de universiteit.

Lijk

Dat de zes scholen die in Lens verenigd zijn het serieus menen, blijkt ook uit het feit dat zij ondanks hun geringe speelruimte er toch in slaagden een budget van vijftig frank per student vrij te maken. Met dat geld kunnen ze bijvoorbeeld op beperkte schaal in een financiële tussenkomst voorzien

vervolg op pag. 5

Aktie — Met het mooie weer komt iedereen weer op straat, ook overdachtelijk. Naast de betoging van vorige maand, was er ook de briefaktie van Loko (pagina 4) en deze week kan u nog de beentjes strekken op de Hobu-betoging (elders op deze pagina) en de Hand-in-Handmanifestatie (pagina 4). Gooi los, die beenspiers.
(foto Karel De Weerd)

Wijziging examenreglement, maar niet drastisch

Zeg niet meer 'ik heb een trippel A', maar 'ik heb een achttien'

Vorige week maandag waren er voor de studentenbeweging nog andere belangrijke dingen aan de orde dan aktie voeren tegen Dillemans' verdeeldheidspolitiek (zie kader pagina 4). Op de agenda van Akademische Raad (AR) stond een herziening van het examenreglement zoals voorgesteld door de werkgroep Examenreglement. Echt veel inhoudelijke vernieuwingen kwamen er niet ter sprake, toch werden er enkele harde discussies gevoerd. Onder andere over de loskoppeling tesis en examens.

Het is nog niet zo gek lang geleden dat laatstjaarsstudenten hun eindexamens konden afleggen zonder dat de tesis al was ingediend. Omdat dat nogal eens tot problemen leidde — studenten stapelden hun tesisjaren op — werd dan ook besloten om tesis en examens aan elkaar te koppelen: geen examens als de tesis niet klaar is. Voor de studentenbeweging was dat een stap in de goede richting. Zij verzette zich immers al langer tegen een loskoppeling van tesis en examens die — vanwege de mogelijke verlenging van de studietijd — volgens haar antidemokratiserend werkt.

Romp

Vorig jaar laaide de discussie echter weer hoog op, toen de Fakulteit Lichamelijke Opvoeding en Kinesitherapie (Flok) — toen nog Instituut voor Lichamelijke Opvoeding (Ilo) — een uitzondering vroeg voor haar studenten op dit punt van het examenreglement. Apoloon, de kring van de sportkotters, trachtte toen nog om rechtstreeks haar standpunt door te drukken en Kringraad te passeren. Nu vroeg Flok aan AR weer om een uitzondering op de algemene regel voor dit academiejaar. Er werd vorige week op de vergadering van AR gesuggereerd om ofwel de tesis af te schaffen, ofwel de opleiding van de sportkotters

de te beschermen zouden deze punten wel gekodeerd worden op het diploma-supplement.

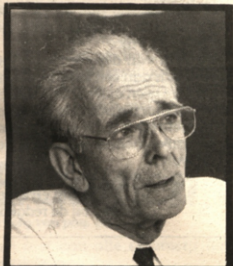
Tegen dit voorstel werd nogal wat verzet aangekend door een aantal profen. Zo vreesde Carlos Steel van het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte dat de deliberatie een eenvoudige kalkulus zal worden van punten. Het effect zou voor de studenten ook wel eens negatief kunnen uitvallen. Het risico bestaat immers dat studenten punten gaan vergelijken en dat men strenger gaat delibereren. Ondanks tegenvoorstellen besliste men toch het voorstel te handhaven.

Del

Tot slot werd er nogal wat gediscussieerd over het principe van het vragen van een F. In de huidige situatie is het zo dat een student die administratief in orde wil zijn, zich naar het examen moet begeven, zelfs als hij niet wil meedoen aan het examen. Hij moet dan een F vragen, dat wil zeggen: hij dient een blanco blad in of hij zegt aan de eksaminator dat hij niet wenst te antwoorden op de vragen. Doet hij dit niet en kan hij zijn afwezigheid niet motiveren dan is hij 'ongewettig afwezig' en komt hij niet in aanmerking voor vrijstellingen. In het nieuwe voorstel zou dit eenvoudiger zijn: de student dient de ombudsman te waarschuwen net voor het examen. Dat heeft het voordeel dat de ombudsman een student met faalangst nog zou kunnen overtuigen om toch nog deel te nemen aan het examen. Om de sanktie ('ongewettig afwezig') niet te streng te maken, wordt er voorts nog de kans geven om tot twee dagen voor de deliberatie de ombudsman te waarschuwen dat

vervolg op pag. 3

BINNENIN

Servotte (deel 2) 9

Ook over literatuur kon deze eminente man niet zwijgen. Alles wat u vorige week verwachtte en niet kreeg.

Vrouw en politiek 6-7

De lente is in 't land en de gemeenteraadsverkiezingen komen er aan. Combineer de twee en lees de kateren over vrouwen in de politiek.

Ambient 8

Vreemde wezens strijken van de week neer in de Corso. Ze hebben hun eigen muziek, drankjes en vloeistofdia's bij.

Nolens 8

GROEP T **INGENIEURS MET VISIE**
INDUSTRIËLE HOGESCHOOL LEUVEN

Campus Blauwput • Vuurkruisenlaan 4 • 3000 Leuven • Telefoon 016 23 08 50 • Telefax 016 22 83 43

Vrije Tribune

Veto plaatst geregeld bijdragen ingezonden door derden onder de noemer 'Vrije Tribune'. De auteurs zijn zelf verantwoordelijk voor de gepubliceerde tekst. Standpunten die in een 'Vrije Tribune' worden ingenomen zijn volledig voor rekening van de auteurs.

Waar zijn de migranten aan de KU Leuven?

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)aktualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking; de schrijver moet steeds naam, studiejaar en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen, wat overeen komt met ±1,5 getikte bladzijde met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Zondag 27 maart zullen weer duizenden mensen deelnemen aan de Hand-in-Handbetoging. Daarbij zal ook een groot aantal Leuvense studenten opkomen voor meer jobs, voor rechtvaardige handelsrelaties met de derde wereld, tegen racisme en voor gemeentelijk stemrecht voor vreemdelingen die al vijf jaar wettelijk in België wonen. Solidariteit met en integratie van migranten in onze maatschappij zijn trouwens al jarenlang het streefdoel van een heleboel organisaties aan de universiteit, maar de KU Leuven wordt bijvoorbeeld niet beschouwd als een essentieel onderdeel van die maatschappij. We moeten immers constateren dat verhoudingsgewijs de migranten aan de universiteit sterk ondervetwoordigd zijn. Het 'Eindrapport van de werkgroep Migrant en Studie' van de Vlaamse Interuniversitaire Raad spreekt zelf over 157 migrantenkinderen aan de Vlaamse universiteiten. Men kan zich dan ook de vraag stellen of de KUL (en de andere universiteiten) soms migrantenvriendelijk is of althans zich zo profileert.

PMS-centra in de humaniora vaak naar technische afdelingen gelooft worden. Ze hebben het trouwens door hun gebrekkige talentkennis dubbel zo moeilijk wanneer ze gekonfronteerd worden met wetenschappelijke taal. Een betere begeleiding in het secundair onderwijs door het PMS en gespecialiseerde leerkrachten zou hieraan kunnen verhelpen (een taak voor de aggregatie-opleidingen). Ook buitenschoolse socio-kulturele activiteiten zouden voor een verbetering van de doorstroming moeten zorgen.

Ook de universiteit kan bijdragen tot een betere integratie. Veel ouders van migranten zijn niet vertrouwd met het hoger onderwijs wegens hun eigen laag niveau. De informatie zal dus moeten komen van de weinige migranten die een academische opleiding hebben genoten, van het PMS of van de universiteit zelf.

Daarnaast zijn er nog een hele reeks concrete stappen die ook onze universiteit zou kunnen nemen om de doorstroming van migranten naar de universiteit te bevorderen. Zo zouden neerbuigende en ronduit racistische handelingen van sommige professoren moeten tegengegaan worden. Er zou een gedragscode kunnen ingevoerd worden die vooral aandacht schenkt aan het onderkennen van onbedoelde impliciete vooroordelen. Het Vliir-rapport zelf vermeldt het geval waarbij bepaalde professoren — na een geslaagd examen — migrantenjongeren de opmerking meegeven: "Gij zijt precies niet dom."

Daarnaast moet er ook meer aandacht gaan naar randvoorzieningen. Op de menu's van onze studentenresto staan over het algemeen veel varkensvleesgerechten. Kan dit niet beter aangevuld en gekommuniceerd worden naar de islam-studenten zodat Alma ook hun sociaal restaurant kan worden? Verder moet er ook vol-

doende op toegezien worden dat migrantenstudenten hun deel van de materiële voorzieningen uit de sociale sektor toegewezen krijgen, zoals kamers in universitaire residenties. Omdat islamitische feestdagen niet erkend zijn, moeten de praktiserende moslimstudenten op die dagen brossen. Eksamens tijdens de ramadan zijn extra stresserend voor moslim-studenten. Is het niet mogelijk dat onze universiteit hiermee rekening gaat houden?

Maar ook de studentenbeweging zou haar verantwoordelijkheid moeten opnemen. Zo zou er werk moeten gemaakt worden van een 'Internationale Raad', moeten eigen studentenverenigingen voor migrantenstudenten aangemoedigd worden, en moet er meer aandacht komen voor buitenlandse studenten binnen de kringwerking. Ekstreem-rechtse studentenverenigingen komen volgens het Vliir-rapport bedreigend over bij de vreemde studenten en moeten dan ook geweerd worden van onze universiteit. Gastproffen uit Maghreblanden en erd doktoraten aan Turkse of Marokkaanse personen kunnen het streven naar een multiculturele samenleving onderstrepen.

Het probleem dat migranten de weg naar het hoger onderwijs niet vinden beschouwt men aan onze universiteit blijftbaar niet als haar zorg. Volgens ons is met de drempelverlaging voor meesjestudenten en arbeiderskinderen de drempelverlaging van het onderwijs nog niet ten einde, of wel soms Loko-Veto?

Namens de Agalevstudenten
KU Leuven

Kurt Lambrechts
Michel Luycks

Studieloon

Het artikel over studieloon en basisinkomen in vorige Veto, heeft mij niet verstomming geslagen. Dat men theoretisch bedenkt om de hedendaagse economische en sociale problemen op te lossen, is op zich lovenswaardig, zelfs al kunnen ze tot de utopieën gerekend worden en zijn ze praktisch onhaalbaar. Het wordt echter schrijnend als de auteur in kwestie zelfs niet beschikt over een absoluut minimum aan makro-economisch inzicht.

Het is immers zeer lachwekkend om te lezen dat door de invoering van een basisinkomen voor iedereen — losgekoppeld van loonarbeid — iedereen kan beslissen of een hoeveel hij/zij nog extra wenst te verdienen met loonarbeid. Bovendien zou men mensen die niet meer gaan werken, moeilijk kunnen verwijten dat ze op de kap leven van de werkenden, aangezien iedereen een basisinkomen krijgt.

In zo'n simplistische visie wordt gemakshalve vergeten dat elke vorm van inkomen maar kan gegenereerd worden door een even grote productie van goederen en diensten (om de traditionele economische terminologie te gebruiken). Ons totale inkomen is uiteraard gelijk aan onze totale productie (wie wil miereutenen, telt daar nog even de effecten van de buitenlandse handel bij op; de mogelijkheid om tijdelijk meer te produceren dan men verdient, door schulden aan te gaan, laten we buiten beschouwing). Een individueel inkomen bestaat nu precies in de toewijzing (via het loon, de werkloosheids- of sociale uitkering) van een stukje van deze productie. Als niemand nog zou gaan werken, zouden we niets meer produceren, en valt er ook geen inkomen te verdelen. Een basisinkomen krijgen zonder dat daar enige vorm van inkomen tegenover staat, is dus per definitie leven op kosten van diegenen die wel uit werken gaan. Zonder daar enig waardeoordeel over uit te spreken, hoop ik dat Veto tegen een volgend artikel zijn huiswerk wat beter maakt.

Robbie Tas, preses VRG

Betoging (1)

Hoewel ik achter enkele van de vele aandachtspunten, die op het pamflet van de betoging van maandag terug te vinden waren, stond, ben ik ten zeerste ontgoocheld.

Over de opkomst zal ik mij niet uitspreken. Als er op een betoging, waarbij het de bedoeling was dat de verschillende fakulteiten volk zouden mobiliseren, maar achthonderd man is, ... het zij zo. Erger vind ik dat slechts één punt in de media-belangstelling kwam. En dat dit 'stemrecht' een punt was waar vele studenten niet achter staan, maakt het er niet beter op.

Het meest maak ik me echter zorgen over de kwaliteit van sommige van onze studentenvertegenwoordigers. Van iemand die als representatief persoon in Kringraad en waarschijnlijk in nog enkele andere representatieve organen meedraait zou men toch een minimum aan mensenkennis mogen verwachten. Deze persoon had dan ook moeten weten dat hij door bij de start van een betoging "laat ons kafee 'Den Oriënt' bezetten" te roepen deze betoging compleet in het honderd studee. Hoe krijgt men immers alle mensen terug verzameld. Ook was dat jammer voor onze 'delegatie' die bij het buitenkomen haar achterban voor het stadhuis kwijt was en door de media in het gezelschap van enkele oudjes moest worden gelnterviewd. Heeft meneer Vyncke niet gedacht aan eventuele financiële gevolgen voor Loko, dat door de schade aan het kafee, behoorlijk failliet kan gaan?

Neen, als er ooit nog een betoging wordt georganiseerd hoop ik dat de megafoon niet meer wordt afgestaan aan demagogische bazelaars, maar aan mensen die het publiek op een minder ludieke manier kunnen boeien en zo in de hand houden! Och ja... Een pluin nog voor de studenten die in plaats van te betogen twee uur naar een waarschijnlijk spektakulair waterkanon hebben zitten kijken en een hele avond verstoptte met de politie hebben zitten spelen.

Wim Van der Meusen,
tweede kan sociologie

Betoging (2)

Op het ogenblik waarop ik dit schrijf, is de betoging 'Thuis in Leuven' waar-

schijnlijk volop aan de gang. Graag zou ik, als student, even wat kanteekeningen plaatsen bij dit (volgens mij nogal ridikule) initiatief, waarmee ik het al te eenzijdige ballonnetje, dat Loko hier oplaat, wil doorprikken. Vooreerst zegt Loko dat studenten jaarlijks indirect en direct de stadskas spijzen. Daarom willen ze (gemeentelijk) stemrecht voor studenten. Als men zo'n redenering gebruikt, kan men ook alle gevangenen van Leuven-Centraal hier stemrecht geven, omdat die hier ook permanent verblijven. Dan zouden ook toeristen, die 's zomers hun vree lijf aan een of andere 'costa' neervlijen, al die plaats stemrecht kunnen eisen, omdat ze daar in aanzienlijke mate de kas spijzen.

Ten tweede weet ik dat de stad Leuven, studenten die zich hier willen domiciliëren, wel degelijk toelaat dat te doen (zelf gevraagd).

Vervolgens lijkt mij het repressief optreden dat de politie zo tentoonspreiden, lichtelijk overdreven. In vier en een half jaar verblijf in Leuven, is mij dat nog niet opgevallen (tenzij men een parkeerboete repressief vindt).

De 'oorlog' tegen de fakbars wordt eveneens zeer eenzijdig bekeken. Verre van mij om de plaatselijke horeka stroop aan de baard te smeren, maar in de discussie vergeet men gemakshalve dat fakbars fors gesubsidieerd worden en gewone kafees niet. De aanklacht tegen de immobiliënsector lijkt me ook nogal ongevoelzaam. In de hele stad zijn er studentenkoten en -studio's te vinden, waar ieders beurs zijn gading kan vinden. Hieraan kan worden toegevoegd dat het nogal wies is dat zowel horeka, middenstand als vastgoedsector een graantje willen meepikken van de koek.

Toppunt in al de eisen is wel het feit dat Loko vindt dat bij evenementen en openbaar verkeer geen rekening wordt gehouden met die arme studenten. Dit standpunt getuigt van een eigenwaan, die in bepaalde studentenmilieus nog altijd aanwezig is. Je kan

toch moeilijk verwachten dat, omdat die arme stakkers eksamens hebben, de rest van de Leuvense populatie op de kusevoeten door straten en steegjes sluit.

Om te besluiten zou ik willen zeggen dat deze eisen uitgaan van Loko en andere kringen, die blijkaar voeling verloren hebben met wat er onder de meeste studenten leeft. De grote meerderheid wil hier namelijk niet gedomicilieerd zijn (en stemrecht krijgen), om zoende ook gemeentebelasting te betalen. De eisen gaan uit van een soort 'happy few', die niet de gevoelens van de meerderheid van de studenten vertolkt en die zich boven de bevolking van Leuven verheven voelt. Blijkaar willen deze zogenaamde 'representatieve kringen' de zeer bevoorrechte positie die studenten innemen in een samenleving, nog meer aksentueren, onder het motto 'we hebben nooit genoeg'.

Steven Vermeylen,
tweede lic Rechten

Genoeg

In de nacht van acht op negen maart werd de gevel van het Genoeg-projekthuis in de Vlamingenstraat beklad door Vlaams-fascistische studenten. Diezelfde nacht zijn immers nog wat Leuvense muren 'versierd' met leuzen als 'België barst' en we weten allemaal vanuit welke hoek die komen.

In de Vlamingenstraat luidde het: 'Pino pot op'. Pino is een organisatie die strijd voor zelfheerbeiding op basisgroepen in een agressie-loze maatschappij, en maakt deel uit van Genoeg Leuven. Volgens deze slogan zou Pino dus ofwel aan het sparen zijn (derde persoon enkelvoud van de tegenwoordige tijd van oppotten), ofwel dringend moeten gaan sparen (imperatief). Ik vermoed dat Pino zelf wel kan uitmaken wat ze met haar

financiën doet, en niemand dus nood heeft aan deze boodschap.

Laat ik dus maar veronderstellen dat onze nationalisten hun taal niet beheersen, en eigenlijk 'Pino rot op' of 'Pino de pot op' bedoelden. In dat geval zal ik de auteurs aanraden om — naast hun kennis van het Nederlands — ook hun kennis van de Leuvense organisaties bij te schaven. De leuze ging immers gepaard met een paar hamer-en-sikkels. Nochtans heeft geen enkele Genoeg-vereniging sympathieën voor het kommunisme, intependeel. Diktatoriale regimes zijn zowat tegengesteld aan de idee van een autonome maatschappij, hét streefdoel van Pino.

De auteur van deze verfarpt luidt dus blijkaar aan een kommunistische en kan geen onderscheid maken tussen wat marxistisch of trotskistisch en wat niet-rechts is. En ik maar denken dat zulke mensen al lang de wereld uit waren.

Naam en adres
bekend bij de redactie

TEKSTVERWERKING

FEREMANS
- Anne

laserprinting,
dictafon,
ophaling en/of levering mogelijk.
Korting voor studenten!

Haggenstraat 92 02739 32.80
3071 Eijs-Woeps BTW 735 274 567

Kolofon

Veto

's Meiersstraat 5
3000 Leuven
016/22.44.38
016/22.04.66

Jaargang 20
nr. 25
21 maart 1994

Ver. uitg. Karen De Pooter,
's Meiersstraat 5, 3000 Leuven

Hoofdredactie:
Kris Jacobs

Redaktiesekretaris:
Karen De Pooter

Redactie: Els Cornelis, Karel De Weerd, Serge Franchoo, Jeroen Overstijns, Raf Uten, Steven Van Garsse, Peter Van Rompaey

Doka: Asella De Vos, Karel De Weerd, Frank Viaene

Layout en vormgeving:
Els Cornelis, Filip De Keukeleere, Karen De Pooter, Karel De Weerd, Serge Franchoo, Kris Jacobs, Jeroen Overstijns, Raf Uten, Hans Vandenaabeele, Steven Van Garsse, Peter Van Rompaey, Sam Versweyvel

Medewerkers:
Mieke Deceuninck, Filip De Keukeleere, Thomas De Mot, Francis Devish, Henk Dheedene, Patsy Goderis, Joris Janssens, Pieter Vandekerckhove, Jan Verbrugge, Sam Versweyvel

Eindredactie: Kris Jacobs en Sam Versweyvel

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij Artoos (Kampenhout)
Opilage 9000 eksamplaren
ISSN-nummer 0773-5162

Abonnementen
Studenten: 250fr; niet-studenten: 350fr; buitenland: 600fr; steun vanaf 1000fr; over te schrijven op rek. nr. 001-0959719-77

Redaktievergadering
iedere vrijdagmiddag om 15.00u

Betoging voor gastvrij Leuven van vorige week maandag Vage belofte van overleg

Vorige week maandag kwamen zo'n achthonderd studenten op straat om te betogen voor een studentvriendelijker Leuven. Het werd een betoging met tamelijk veel animo, maar op inhoudelijk gebied lijkt het er op dat ze haar doel voorbijgeschoten is. Een onderhoud met burgemeester Vansina bleek in elk geval weinig zoden aan de dijk te brengen.

Aan de basis van de betoging lag de vaststelling van de organisatoren dat er hoognodig iets gedaan moest worden om de mentaliteit die er in Leuven tegenover studenten zou heersen te veranderen. Leuven zou een student-onvriendelijke stad zijn waar de studenten wel plichten hebben en veel geld in het laatje van de middenstand brengen, maar verder niets in de pap te brokken hebben. Omdat deze eis nogal vaag en abstract was, werden er een aantal concrete punten bij betrokken. Men haalde de problemen met domiciliëringaanvragen van studenten aan, de negatieve houding van de stad tegenover de fakbars en de zogezegd repressieve houding van de politie. En er werd (gewoon principieel) gemeentelijk stemrecht voor studenten geëist.

Een achthonderdtal studenten verscheen uiteindelijk op het Ladeuzeplein. Uit sympathie, maar wel na enige aarzeling, hadden de fakbars ondertussen hun deuren dicht gedaan. Na een korte zitpauze op het Fochplein trok de luidruchtige optocht naar het stadhuis op de Grote Markt waar rond die tijd de zitting van de gemeenteraad moest beginnen. Er werd een onderhoud met de burgemeester geëist, dat er na enige onderhandeling ook kwam. Niet voor tien studenten zoals eerst gevraagd werd, om zowel kringen als raden een stem te kunnen geven, maar slechts voor vier studenten bleek ruimte te zijn in de spreekkamer van de burgemeester. Er was wel nog plaats genoeg om twaalf mensen van de pers binnen te laten.

Waterkanon

De afgevaardigde van Kringraad, de pressen van Psychologie en Politika, vergezeld van een Vetomedewerker werden door burgemeester Vansina met een flinke dosis politiek rond-de-pot-gedraai ontvangen. De eisen van de betogers werden nogal zwakjes en warrig naar voor gebracht en de burgemeester was maar tot één toegeving bereid. Hij wou contact opnemen met de universitaire overheid om een eventueel blijvend overleg tussen studenten en het stadsbestuur mogelijk te maken. Een direct overleg met Loko (waar de burgemeester zichtbaar nog niet veel van gehoord had) was echter niet mogelijk.

Toen de afgevaardigden terug op de pui van het stadhuis verschenen om het schamele resultaat bekend te maken, bleken de betogers al vertrokken te zijn om zich met veel leukere

dingen bezig te houden: de bezetting van het stationsplein. Het plein was echter vakkundig afgesloten door de rijkswacht en haar provocerend waterkanon. Het kwam tot enkele kleine schermutselingen toen een paar slimmerikken het via de winkelgalerij van Super City wilden proberen, maar de eigen ordedienst van de betogers kon verhinderen dat het tot echte relletjes kwam.

De organisatoren hadden echter de controle verloren over een aantal 'leukers' die op veel meer belust waren. Ze konden niet verhinderen dat de betoging uiteenviel en enkele groepjes via de Tiensestraat toch in de richting van de ring trokken. Een tweetal minuten slaagden ze erin om de ring te bezetten. Totdat de rijkswacht kwam aanzetten en erin slaagde iemand van de ordedienst van de betoging — die de bezetters aan het aansporen was ermee op te houden — een entoesiaste slag met de wapenstok op het hoofd te verkopen.

Bloktijd

De organisatoren waren tevreden over de opkomst, maar bleven behoedzaam voor de woorden van de burgemeester die beweerde bereid te zijn via professor Masschelein, voorzitter van Studentenaangelegenheden, tot overleg te komen. Een belofte is inderdaad vlug gemaakt. Op de concrete eisen werd niet ingegaan, maar die konden dan ook heel moeilijk gestaafd worden. Hoe maak je duidelijk dat je vindt dat de politie de studenten versiert of dat de fakbars het harder te verduren krijgen dan andere kafees? En eisen dat Leuven tijdens de bloktijd stil zou worden, is ook nogal moeilijk. Wat de domiciliëringproblematiek betreft, bleek dat het stadsbestuur zich beroept op Binnenlandse Zaken die studenten als tijdelijk afwezigen (in hun wettelijke verblijfsplaats) beschouwt.

Het blijft ondertussen wel zo dat er iets niet klopt in de relatie tussen stadsbestuur en studenten. Een bepaalde vorm van inspraak, of minstens van overleg, lijkt wel nodig in een stad waarin de studenten een groot deel van het jaar verblijven. De betoging was in die zin wel een teken aan de wand. Dat ze weinig bereikt lijkt te hebben, heeft misschien ook te maken met de manier waarop ze gevoerd werd. Misschien was het beter geweest ofwel gewoon voor een mentaliteitsverandering op te komen ofwel voor één concrete eis te betogen. Dit neemt niet weg dat in de toekomst

zeker nog iets mag gebeuren om studenten een betere plaats in de stad toe te kennen.

Opvallend was wel dat de pers enkel aandacht had voor slechts één eis van de betogers: het gemeentelijk stemrecht. Het aantal eisen lag inderdaad hoog en de basisidee van een mentaliteitsverandering is nogal vaag zodat in de media blijkbaar enkel ruimte gemaakt kon worden voor een eis die nogal spektakulair overkomt. De rest bleek te weinig aan te slaan om nieuwswaarde in de pers te verkrijgen. En dat is natuurlijk heel jammer, want 800 betogers krijg je in Leuven de laatste jaren nu ook niet elke dag op straat.

Henk Dheedene

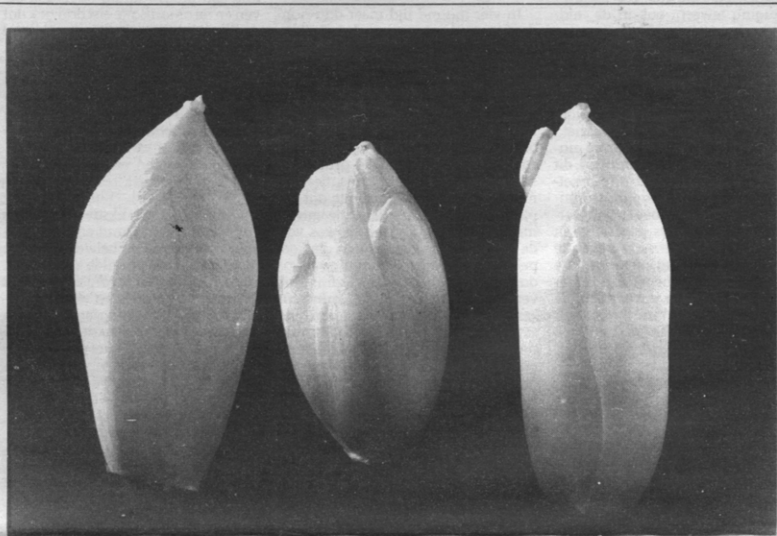
SUPERPROMOTIE NICE v.a. 9.990,-

* Vlucht H/T Brussel - Nice met regelmatige lijnvlucht
* 2 overnachtingen op basis van een dubbele kamer
* Luchthaventaksen & B.T.W. in

CONNECTIONS

INFORMATIE EN RESERVATIE:
Tiensestraat 89 - 3000 LEUVEN - 016/29.01.50
Demerstraat 74 - 3500 HASSELT - 011/23.45.45

Lofjes — Het 33 hectare grote landbouwgebied Temunck aan de westrand van Leuven waar de universiteit haar hoogtechnologische zinnen op heeft gezet, ligt de buurtbewoners nauw aan het hart. Na een optocht op 6 maart laatstleden waarvoor maar liefst 250 mensen de stap- of fietsschoenen aantrokken, heeft het Buurtkomitee Groen en Landelijk Terbank vorige maandag de gemeenteraad bijgewoond.

Reden hiervoor was de motie die de Volksunie indiende voor het vrijwaren van dit waardevolle landbouw- en waterwinningsgebied, een van de laatste groene buffers rond Leuven. Alleen Agalev steunde de motie, de SP onthield zich en CVP (de CVP-jongeren verklaarden op 6 maart wel tegen een wijziging van het gewestplan te zijn en pleitten voor 'inbreiding' in plaats van 'uitbreiding') en VLD stemden tegen. De buurtbewoners wilden ook hun stem op de gemeenteraad laten horen en deden dit door burgemeester Vansina 'hoogtechnologisch' — op Temunckveld gekweekt — witlof te overhandigen. Deze toch wel beschaafde aanbidding lokte echter een bizar tafereeltje uit: Vansina reageerde uitermate onbeheerst en gooidde het hem aangeboden pareltje witlof weg. Waarna een buurtbewoner het witlof opving en weer teruggooidde. Schepen van maatschappelijk welzijn Vanautgaerden-Vanneck reageerde op dezelfde manier. De reactie van burgemeester en kompanen was met andere woorden nogal primitief en bewijst dat het Temunckdossier ook bij de stad gevoelig ligt.

Vansina's voornaamste argument dat een wetenschapspark voor de broodnodige werkgelegenheid zou zorgen in Leuven, wordt door anderen als niet terzake afgedaan. De buurtbewoners en andere tegenstanders pleiten immers niet voor een afschaffing van de universitaire droom omtrent een wetenschapspark met Europese dimensie maar stellen dat er genoeg alternatieven in Leuven aanwezig zijn — de voormalige Philips gebouwen, de Vaartkom, de gebouwen in de omgeving van het station, ... — die het verkrachten van maagdelijk en waardevol gebied kunnen vermijden. 'Liever een jager dan de KUL als belager', zei een levensgroot konijn dat op een traktor bevestigd was, bij de optocht. Dat begrijpen wij maar al te goed. En ondertussen kent Leuven een nieuwe sport: het witlofwerpen.

(jo) (foto Karel De Weerd)

Eksamen

vervolg van pag. 1

men niet aan alle examens heeft meegedaan.

Er is momenteel dus een consensus over het examenreglement en het zal vanaf volgend jaar in werking treden. Het werk voor de werkgroep Examenreglement zit er echter nog niet op. Op AR werd even gediscussieerd over de studentenaantallen aan de verschillende universiteiten. Volgens Rektor Dillemans zou de Universiteit Gent zich bezondigen aan het overdreven attractief maken van de opleidingen onder andere door reeds vrijstellingen te verlenen voor de tweede zit vanaf tien op twintig.

De werkgroep werd terug naar huis gestuurd met de opdracht de normen voor vrijstellingen aan de verschillende universiteiten te onderzoeken. Dat kan in een later stadium leiden tot de opdracht een voorstel uit te werken voor een vrijstellingsregeling aan de KU Leuven.

Steven Van Gasse

INFORMATIEAVOND VOOR AFSTUDERENDEN

SOCIALE & JURIDISCHE INFORMATIE OMTRENT:

- * werken in loondienst
- * starten met een zelfstandig beroep
- * andere werkstatuten
- * werkloos als schoolverlater
- * ziekteverzekering/kinderbijslag
- * vakantiewerk
- * sociaal statuut bij verder studeren
- ...

ORGANISATIE:

Studentenvoorzieningen K.U. Leuven
i.s.m. de Juridische Dienst NCMV

DONDERDAG 24 MAART 1994
OM 20 U
LOKAAL 01.03,
ST. MICHELSSTRAAT 6,
3000 LEUVEN

advertentie

COCKTAILBAR

LEUVEN

IJSCREMEBAR

PATER DAMIAANPLEIN - SCHAPENSTRAAT 1, 3000 LEUVEN, TEL. 23.21.15

advertentie

Hand in Hand voor verdraagzaamheid en democratie

De mobilisatiemachine voor de Hand-in-Handmanifestatie van 27 maart 1994 te Brussel draait op volle toeren: de reclamespots op radio en tv, de kleine affiches aan de ramen, de grote affiches op reclamepanelen. Bedoeling is het sukses van twee jaar geleden — honderdtwintig- tot honderdvijftigduizend betogers volgens de organisatoren, goed de helft daarvan volgens de rijkswacht — minstens te evenaren. Ook de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko) heeft het platform ondertekend. U wordt dus verwacht.

Hand in Hand is een van de vele organisaties die ontstonden na de beruchte verkiezingsuitslag van 24 november 1991. De tien procent van het Vlaams Blok en het sukses van Rossem brachten een golf van verontwaardiging teweeg, ook in de midde van het Vlaams Aktie Komitee tegen Atoomwapens (Vaka), dat de vredesbetogingen van de jaren tachtig organiseerde. Hugo Ongena, het gezicht van Vaka, polste in de week na 24 november reeds bij verscheidene organisaties naar de mogelijkheid tot het organiseren van een grote manifestatie voor verdraagzaamheid, dit in de traditie van de grote anti-raketbetogingen. Voor deze massamanifestatie werd een koepel van verscheidene organisaties opgericht, en die kreeg de ondertussen bekende naam Hand in Hand. Belangrijkste invloeden in deze koepel zijn onder andere de twee grote vakbonden, de vredesbeweging, de Bond Beter Leefmilieu (BBL), en het Vlaams Centrum voor Integratie van Migranten (VCIM).

Gelijktijdig trok men toen ook naar de 'burger' — Verhofstadt had in die tijden nog geen patent op dit begrip — en probeerde men uit de plaatselijke Vaka-kernen van de jaren tachtig Hand-in-Handgroepen te vormen. Met de ervaringen van de vredesbetogingen in het achterhoofd startte men toen een mobilisatiemachine die er voor zorgde dat op 22 maart 1992 één van de grootste betogingen die ons land ooit kende door Brussel trok. Na de manifestatie besliste Hand in Hand om pas in 1994

een tweede uitgave te organiseren, dit om een 'inflatie' van hun aktie te voorkomen.

Orgaan

In vier maand tijd meer dan honderdduizend betogers op de been krijgen is natuurlijk een niet te onderschatten prestatie en Hand in Hand kan men dan ook beschouwen als een van de meest geslaagde reakties op de verkiezingsuitslag van november 1991. Toch werd snel duidelijk dat binnen de organisatie verscheidene zaken scheef liepen. De grote verscheidenheid van de organisaties binnen de koepel had tot gevolg dat het platform voor de manifestatie van 22 maart 1992 een consensus was van de verschillende visies die in die koepel aanwezig zijn. Het platform was dan ook zeer vaag en het Vlaams Blok verklaarde dat het echter minstens zeventig procent van de eisen van Hand in Hand stond. Vooral de vakbonden waren — en zijn — een remmende faktor bij het innemen van onduidelijke standpunten door Hand in Hand. Toch zijn ze anderzijds een belangrijke schakel in de koepel, in die zin dat zij wellicht meer racisme in hun rangen kennen dan bijvoorbeeld de vredesbeweging.

In oktober 1993 werden de standpunten van Hand in Hand geradicaliseerd. Dat kwam vooral omdat de invloed van de plaatselijke groepen, in vergelijking met de eerste maanden, een stuk groter was geworden. De beweging is opgestart door de top van de verschillende organisaties. Het zijn ook deze organisaties die lid zijn van de stuurgroep die de beslissingen neemt. De basis had, en dit in tegenstelling met de werkwijze binnen Vaka indertijd, voor oktober 1993 helemaal geen rechtstreekse inspraak. Zij waren in feite enkel een onderdeel van de mobilisatiemachine. De machine stakte echter voor het Muziekfestival tegen Racisme van 9 mei 1993. Het festival was kwa opkomst een regelrechte flop en klasse-artiesten als Billy Bragg en Leonard Cohen deden hun ding voor een half lege Flanders Expo. Na 9 mei werd de structuur van Hand in Hand daarom aangepast en kregen de plaatselijke organisaties twee vertegenwoordigers in het beslissingsorgaan van de koepel.

Perk

De radikalisering van de standpunten kwam er ook voor een stuk onder druk van het nationaal sekretariaat, dat erin slaagde het groeiende ongenoegen van de basis te vertolken en de invloed van de vakbonden te omzeilen. Het platform voor de manifestatie van volgende zondag is breed en richt zich op de drie factoren die volgens Hand in Hand het opkomend racisme veroorzaken. In de eerste plaats moet volgens Hand in Hand de wettelijke discriminatie van de vreemdelingen opgeheven worden door alle buitenlanders die vijf jaar wettelijk in België verblijven politieke rechten te geven, inclusief stemrecht. Alhoewel er op het eerste gezicht veel overeenkomst is, verschilt deze eis van Hand in Hand van het wetsvoorstel Harmie, dat door Objectief 479.917 verdedigd wordt. Dat voorstel wil dat alle vreemdelingen die vijf jaar in ons land verblijven automatisch de Belgische nationaliteit krijgen — tenzij ze weigeren — en op die manier alle politieke en sociale rechten verkrijgen die aan die nationaliteit verbonden zijn. Hand in Hand eist toekenning van gelijke rechten na vijf jaar verblijf

zonder daarom de vreemdelingen de Belgisch nationaliteit te geven.

Ten tweede eist Hand in Hand van de overheid effectieve maatregelen tegen de stijgende werkloosheid en de daarmee gepaard gaande armoede. Deze oproep blijft echter beperkt tot de vraag om bestaanszekerheid voor iedereen, gelijke kansen voor risicogroepen en extra maatregelen voor het bestrijden van langdurige werkloosheid. Zo gaat men niet verder dan het traditionele geuleuter van de gevestigde politieke akteurs. Het is ook duidelijk dat het vluchtelingenprobleem geen Belgisch probleem is en daarom pleit Hand in Hand tenslotte voor een Europees migrantenbeleid. De rijke westerse landen moeten de vluchteling een menswaardig onderdak geven en de organisatie eist dan ook dat de Konventie van Genève in verband met het asielrecht wordt toegepast. Eveneens is het, aldus Hand in Hand, de taak van het Westen om de vluchtelingstroom te beperken door financiële steun te verlenen aan de landen waar die vluchtelingen vandaan komen.

Tabel

De opkomst van extreem-rechts is volgens Hand in Hand enkel het gevolg van een falend beleid op de drie hierboven aangehaalde domeinen. Daarenboven eist de organisatie dat de wet op het racisme wordt uitgebreid naar huisvesting en arbeid en eindelijk eens strikt wordt toegepast.

Het is duidelijk dat het platform, op gelijke rechten voor vreemdelingen na, al bij al nog vaag blijft. De sterkte van Hand in Hand — de grote slagkracht — is meteen ook haar zwakte in die zin dat het onmogelijk is harde standpunten in te nemen. Toch mag men de kracht van een massamanifestatie niet onderschatten als signaal naar de politieke klasse. Het blijft belangrijk te laten zien dat, in een tijd waar extreem-rechts ideeën steeds 'respectabel' worden, velen er een andere mening op nahouden.

Francis Devisch

De nationale manifestatie van Hand in

Pinokkio — Vorige week maandag werd op meer dan één front aktie gevoerd. Ook de academische overheid in de persoon van rektor Dillemaans werd met een aktie 'verrast'. Om de ongeoorloofde inmengingen van de unief met interne Loko-aangelegenheden aan te klagen werd overgegaan tot een korte, ludieke aktie. Net voor de aanvang van de vergadering van Akademische Raad (AR) werd ter plekke door een dertigtal studenten een brief van vijf meter op twee uitgespreid waarop uitgebreid te lezen stond "Ik zal nooit meer liegen". Hiemeer wilde men het gedrag van de rektor in deze affaire op een luchtige wijze aan de kaak stellen (zie ook Veto 24). Rektor Dillemaans ontkende echter dat hij zich zou hebben beroepen op een onbestaande brief om de studentenbeweging onder druk te zetten, en verweet Veto de leugenaar te zijn. Veto stunde haar verslaggeving op de beweringen van Kringraadvoorzitter Steven Leemans, die ook later op de AR-vergadering voet bij stuk hield. De rektor bedankte voor het hem aangeboden Pinokkiobeheldje.

(kj) (foto Frank Viaene)

Hand voor verdraagzaamheid en democratie gaat door op zondag 27 maart vanaf 14.00 u in Brussel. Voor meer informatie kan je ondermeer terecht op de telefoonnummers 03/281.15.05 (nationaal) of 22.29.97 (Leuven).

Loko en Hand in Hand

Zowel de Vereniging voor Vlaamse Studenten (VVS) als de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko) ondertekenden de platformtekst van de Hand-in-Handbetoging nu zondag in Brussel. Beide verenigingen besloten ook om mee te mobiliseren voor deze manifestatie. De kringen worden zoveel mogelijk bij deze mobilisatie betrokken.

Tijdens een bijeenkomst van Studenten Tegen Racisme (Ster) en Loko enkele weken terug werden de volgende afspraken gemaakt. Elke kring staat in voor de verspreiding van de Hand-in-Handaffiches in zijn fakulteit. Deze affiches kunnen afgehaald worden in de 's Meiersstraat 5. Ook andere geïnteresseerden kunnen hier natuurlijk affiches afhalen. De kringen staan verder in voor de aankondiging en de voorstelling in de verschillende jaren. Ze kunnen hierbij gebruik maken van de Hand-in-Handspots die reeds op de BRTN te zien waren.

Op donderdag 24 maart wordt dan een 'schmink-happening' in Leuven georganiseerd. Verscheidene kringen en verenigingen zullen in hun eigen fakulteit en op een aantal belangrijke plaatsen — ondermeer de Alma's en het Ladeuzeplein — een standje met affiches en schminkgerief opstellen. Alle studenten die dat wensen kunnen zich dan zwart-wit laten schminken (enkele zwarte en witte vegen in het gezicht zullen wel volstaan...). Op die manier moet duidelijk worden dat volgende zondag verder gebouwd wordt aan een multi-kulturele samenleving. Om uw goede wil te tonen mag u alvast de schmink tot zondag laten zitten. (pvdk)

Onderwijs aan migranten Nederlands als tweede taal

Migranten vormen in het onderwijs een groep die gebukt gaat onder zowel achterstand als achterstelling. Doordat migranten deelnemen aan onderwijs dat gevoerd wordt in een taal die veelal niet hun moedertaal is — zij leren dus in een tweede taal —, vertrekken ze vanuit een duidelijke achterstand ten opzichte van de modale Vlaamse leerling. Daar kan echter iets aan verholpen worden.

Uit verscheidene studies blijkt nu dat die initiële achterstand in het onderwijs niet afneemt, maar integendeel groter wordt. Het is dan ook niet verwonderlijk dat migranten verhoudingsgewijs aan de universiteiten sterk ondervertegenwoordigd zijn. Een efficiënte onderwijspolitiek ten aanzien van migranten dringt zich dan ook op.

Vrijheid

Over Nederlandstalig onderwijs aan migranten bestaan er twee standpunten. Het ene pleit voor onderdompeling. Door de tweede-taalleiders gewoon te laten deelnemen aan het onderwijs, zouden ze vanzelf Nederlands leren. De voorstanders van dit standpunt gaan er vanuit dat tweede-taalleiders min of meer spontaan het Nederlands verwerven door vanaf het begin gewoon mee te doen aan het normale curriculum. De eindtermen worden niet aangepast ten behoeve van tweede-taalleiders en er wordt geen speciale deskundigheid verwacht van de onderwijsgevers. In het beste geval wordt het mondeling en schriftelijk taal aanbod aangepast aan de migrantenkinderen, maar dit betekent niet dat er diepgaande veranderingen worden aan-

bracht op het nivo van leerstofkeuze. Deze opvatting lijkt te stroken met een aantal punten van de 'Gemeenschappelijke verklaring inzake non-diskriminatiebeleid in het onderwijs' die op 15 juli 1993 ondertekend werd door de inrichtende machten en de Vlaamse minister van onderwijs. Uit de verklaring blijkt dat men van plan is migrantenleerlingen over de Vlaamse scholen te spreiden. De bedoeling is om een maximumgrens te zetten op het aantal migrantenleerlingen per school. De achterliggende filosofie lijkt de volgende te zijn: als de migrantenleerlingen voldoende gespreid zijn, komen ze tussen vooral Vlaamse leeftijdsgenoten te zitten en worden aldus verplicht om Nederlands te leren. Deze beleidsoptie lijkt strijdig te zijn met de wet op vrijheid van onderwijs. Iedere migrantenleerling moet het recht hebben om naar de school te gaan waar hij of zij wil. Ook als dat er op neer komt dat men dan scholen krijgt met bijna uitsluitend migranten. In een aantal 'koncentratiescholen' zijn de mogelijkheden om migrantenleerlingen een goede vorming te geven trouwens groter dan in andere scholen.

NT2

In scholen met een grotere concentratie aan migrantenleerlingen hoeft het tweede-taalonderwijs zich niet tot onderdompeling te beperken. Een tweede opvatting in verband met tweede-taalonderwijs stelt namelijk dat er een duidelijk onderscheid moet gemaakt worden tussen onderwijs in het Nederlands als moedertaal bestemd voor Nederlandstalige leerlingen en Nederlands als tweede taal (NT2) voor migranten. Dat onderscheid moet dan ook doorgetrokken worden in het lessenpakket. Het NT2-onderwijs moet er als apart vak in opgenomen worden en indien mogelijk gegeven door iemand die zich gespecialiseerd heeft in tweede-taalonderwijs. De functie van dit aparte NT2-onderwijs is om de deelname aan het 'gewone' onderwijs mogelijk te maken en te verbeteren, zodat uitsluitend van achterstand in het onderwijs niet meer veroorzaakt worden door gebrekkige beheersing van de Nederlandse taal.

In scholen met een grotere concentratie aan migrantenleerlingen

Peter Van Rompae

Hobu-plannen ...

De herstructurering van het Hobu houdt Vlaams onderwijsminister Luc Van den Bossche reeds anderhalf jaar bezig. Bovendien lopen al een tweetal jaren proefprojecten in een vijftal Hobu-netwerken, om de uitbouw van een sociale sector voor te bereiden. De laatste maanden leek Van den Bossche vastbesloten om een grondige Hobu-hervorming door te zetten. Zoals het er nu naar uit ziet, zal er van die grote plannen weinig in huis komen.

Het verhaal is ondertussen bekend. Voor het deel van zijn Hobu-hervormingen over het gemeenschapsonderwijs had Van den Bossche een tweederde-meerderheid nodig in het parlement. De minister had dus de steun van een deel van de oppositie nodig, en zocht eerst contact met de VLD. Deze onderhandelingen sprongen echter nogal vlug af, waarna de onderwijsminister zijn toelichting zocht tot de Vlaamse Groenen. Die waren wel bereid om mee te werken aan het Hobu-dekreet, maar dan enkel onder welbepaalde voorwaarden. Agalev contacteerde diverse studentenbewegingen en sociale sectoren van hogescholen en universiteiten, en formuleerde aan de hand van de vernomen bezwaren en suggesties een aantal eisen. Van den Bossche kwam tegemoet aan deze eisen die onder meer een sociale sector voor het Hobu inhielden, en verkreeg op die manier de steun van Agalev. Van den Bossche realiseerde zich echter te laat dat hij zelfs met de steun van de Groenen nog twee stemmen tekort kwam om de Hobu-hervorming door het parlement te krijgen.

De hoop van de minister dat een aantal VLD'ers wel met de nodige stemmen over de brug zouden komen bleek al vlug zeer ijdel. VLD-fraktleider André Denys maakte vorige week bekend dat zijn fractie 'en bloc' tegen dit dekreet zou stem-

men. De inhoudelijke motieven van de VLD om dit dekreet te kelderden zijn alvast niet overtuigend. Zo blijft Denys hameren op het feit dat hogescholen van 600 studenten optimale financiering moeten krijgen. Hiervoor grijpt hij terug naar een studie van de Antwerpse hoogleraar Nonneman die de stelling verdedigt dat het haalbaar is leefbare hogescholen uit te bouwen rond vestigingen van 600 studenten. Het lijkt er dus op dat Denys het begrip 'hogeschool' en 'vestiging' door elkaar haalt. Het blijft in elk geval een feit dat voor het eerst een dekreet voorligt dat in zeer verregaande mate tegemoet komt aan heel wat verzoeken van directies en studentenbewegingen.

Men kan zich dan serieuze vragen stellen over hoe de VLD in haar nieuwe politiek het kontrakt met de burger invult. De partij van de burger deed tot op heden niet de moeite om op een brede basis de verschillende studentenkoepels te contacteren. Ook de mening en de ervaringen van bijvoorbeeld de dienst Studentenvoorzittingen van de KU Leuven — toch de grootste Vlaamse universiteit, met een professioneel werkende sociale sector — werd nooit gevraagd. De houding van de VLD in deze zaak lijkt dan ook verdacht veel op kinderachtige stijfkoppigheid: ondanks het feit dat in de gewijzigde versie van het dekreet een aantal VLD-eisen in min of meerdere mate terug te vinden waren, bleef de partij van de burger halstarstig weigeren. Met die houding profileert de VLD zich ongetwijfeld als een harde oppositiepartij, maar in hoeverre een dergelijke houding getuigt van een 'nieuwe politieke cultuur', is een andere vraag.

Hobu

vervolg van pag. 1

voor studenten die binnen de universitaire diensten een faalangsttherapie volgen. Jan De Vuyst, directeur van de dienst Studentenvoorzittingen aan de KU Leuven en als waarnemer betrokken bij Lens: "We hebben een rekening gemaakt waarin de student een bijdrage betaalt van 250 frank per sessie en Lens nog eens 250 frank bijlegt. Op die manier is het voor de studenten van het Lens een pak goedkoper dan in de privé."

De universiteit kan echter niet zo maar haar diensten openstellen voor de Hobu-studenten. Volgens de geldende bepalingen dienaangaande mag er geen geldstroom van de universiteit naar de hogescholen gaan. De samenwerking tussen unief en Lens moet dus noodgedwongen beperkt blijven. De wil tot samenwerking is echter duidelijk aan beide zijden aanwezig. Vorig jaar werd er reeds een model van samenwerking gemaakt (dat vanzelfsprekend niet gerealiseerd kan worden zolang de overheid geen geld op tafel legt), Jan De Vuyst: "Er werd een pakket voorzittingen vooropgesteld aan de negen regionale hogescholen (dit raamakkoord werd opgesteld in het kader van de netwerkexperimenten, vandaar dat de drie niet-Lensscholen er ook inzitten, *nvdv*). Als zij drieduizend frank per student krijgen zou er een budget vrijkomen van vijftien miljoen frank. Daarvan zou elf miljoen naar de universiteit gaan. In ruil daarvoor zouden Alma en de verschillende diensten opgesteld worden voor de Hobu-studenten. Huisvesting en studiefinanciering blijven voorbehouden voor de KUL-studenten, maar met de resterende vier miljoen zouden de hogescholen natuurlijk hun eigen studiefinanciering kunnen opzetten."

Ijver

Vooralsnog zijn drie Leuvense hogescholen — het Lemmensinstituut, Groep T en de Provinciale Normaalschool — nog niet in het 'embryonaal' sociaal netwerk opgenomen. Zoals reeds vermeld heeft dat veel te maken met het feit dat Lens ontstond in het kader van de fusiebesprekingen. Dat wil niet zeggen dat samenwerking met die drie instellingen niet gewenst is, integendeel. Zowel De Vuyst als Meers zien wel brood in het idee van één netwerk per regio — waarin dus zowel de officiële als de vrije scholen in die streek zijn opgenomen.

De vraag is ook hoe de financiering moet verlopen, want daarin zitten vooralsnog duidelijke verschillen tussen unief en Hobu. Het uitgangsprincipe dient natuurlijk te zijn dat iedereen gelijk behandeld wordt, maar het ligt toch iets gekompliceerder. Jan De Vuyst merkt op dat er vooreerst al een verschil in betoelaging is: "Het Hobu zou drieduizend frank per student krijgen. De universiteiten krijgen momenteel negenduizend frank per student voor de eerste vijfduizend studenten. Per bijkomende student krijgen men vervolgens vijfduizend frank. Bovendien is er een verschil in inschrijvingsgeld. Ik merk op dat aan de universiteiten van die inschrijvingsgelden jaarlijks een belangrijk bedrag in de sociale sector wordt geïnvesteerd. Dat is ook een herverdelingsmechanisme, waarmee ik niet wil zeggen dat ik pleit voor een hoger inschrijvingsgeld in het Hobu." Loko pleit trouwens al jaren voor het afbouwen van het inschrijvingsgeld, mits er natuurlijk meer overheidsgeld naar de sociale sector gaat.

Duidelijk is in elk geval dat het Hobu, zelfs als het subsidies krijgt, het in eerste instantie wellicht met een pak minder moet doen dan de universitaire sociale sector. De discriminatie van het Hobu zou dus blijven bestaan? De Vuyst meent dat dit niet noodzakelijk waar is: "Ik vind dat men dan een drogredenering maakt. Mijn inziens zit er een logica in het verschillende betoelagen van kostudenten, pendelstudenten en agglomeratistudenten, kijk bijvoorbeeld naar het systeem van studiebeurzen waarin de eerste het meeste krijgen. Analooq kan je stellen dat het logisch is dat de behoeften van een instelling die meer kostudenten telt groter zijn.

Voor mij moet een Hobu-student niet meer of minder krijgen dan een universiteitsstudent, maar een kostudent — die veel zelfstandiger is — moet meer krijgen dan een pendel- of een agglomeratistudent."

Ketel

Tenslotte blijft nog de vraag hoe de studenteninspraak in zo'n sociale sector voor het Hobu georganiseerd zal worden. Alhoewel Lens 'slechts' een werkgroep is, maakt men blijkbaar werk van een degelijke uitbouw. Anne-Mie Meers stelt dat er in elk geval reeds een soort statuut is opge maakt: "Ze moeten natuurlijk ook wat materiële middelen krijgen en voor vergaderingen de toelating krijgen om niet in de les te zijn. In onze school is er bijvoorbeeld 32 uur les per week, in de stageperiode zijn de studenten tot 35 à 38 uur actief per week. Participeren en sociaal actief zijn is allemaal niet zo evident. Ik vind ook dat ze een stuk bescherming moeten krijgen van hun mandaat. Ik vergelijk dat met de vertegenwoordiging van de vakbond in een ondernemingsraad."

Of de achterban van vertegenwoordigers ook mobiliseerbaar is, zal woensdag moeten blijken. Loko (de overkoepeling van de Leuvense universiteitsstudenten), de dienst Studentenvoorzittingen van de KU Leuven en Groep T doen in elk geval ook mee. Vorige week stelde minister Van den Bossche ook dat hij volgend academiejahr de sociale voorzieningen voor het Hobu wil veralgemenen en daarvoor al de minister van begroting had gevraagd bijkomende kredieten voor het najaar van 1994 te voorzien. De kans bestaat natuurlijk dat Begroting, net zoals vorig jaar, besluit die kredieten niet toe te kennen. Een beetje druk op de ketel kan dus nooit kwaad.

Kris Jacobs
Pieter Vandekerckhove

De betoging voor een volwaardige sociale sector voor hogescholen en universiteit vertrekt woensdag 23 maart om 14.30 u op het Ladeuzeplein. Nadien is er een 'Hobu-festival' en een fuif in de Lido.

Naamsestraat 57
3000 Leuven
Tel: 016/23.98.21
Fax: 016/22.40.89

Standaard Boekhandel Leuven

Stunt!

van
22
tot
31
maart

unieke opruimingsverkoop

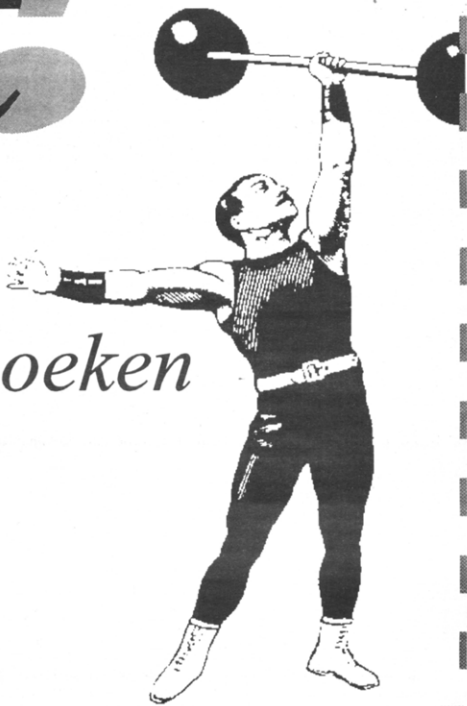
Wetenschappelijke boeken

aan

100
750

Fr. per boek

Fr. per tien boeken

Dossier vrouwen en politiek

Vrouwen in de Belgische politiek: cijfers en feiten

Vrouwen maken iets meer dan de helft uit van de Belgische bevolking. Ze blijven echter sterk ondervertegenwoordigd in de politiek. Gemiddeld zijn niet meer dan 15% van de politieke functies in handen van vrouwen. Onze Belgische regering telt op dit moment twee vrouwen. Sedert 1991 zetelen er 10% vrouwen in het parlement. In de provincieraad heeft 15% zitting. Bij de gemeenteraadsverkiezingen in 1988 werden 14% vrouwen verkozen.

Opvallend is hoe hoger je de hiërarchische ladder beklimt, hoe minder vrouwen je vindt. Op gemeentelijk niveau vinden we 14% vrouwelijke gemeenteraadsleden, 10% schepenen, en slechts 4% van de burgemeesters zijn vrouwen. Daartegenover staat dat de werking van het OCMW voor 21% steunt op vrouwen. Het hogere percentage vrouwelijke Europarlementleden in België (17%), wordt wel eens geweten aan het feit dat deze functie politiek minder belangrijk is en weinig macht inhoudt (op dit moment).

Daarnaast is het zo dat er in het parlement slechts 8,5% vrouwen rechtstreeks verkozen zijn. Bij de gekoöpteerde Senatoren bedraagt dat percentage 17%. Dat betekent dat de mogelijkheid tot koöptatie gebruikt wordt om de ondervertegenwoordiging van vrouwen enigszins te milderen. Door de staatsvervorming van 1993 — het zogenaamde Sint-Michielsakkoord — zullen er na de volgende parlementsverkiezingen nog slechts 10 in plaats van 78 Senatoren gekoöpteerd kunnen worden. Hoe positief deze democratische maatregel ook is, waarschijnlijk brengt hij met zich mee dat er nog minder vrouwen in het parlement zullen zetelen.

Ook het aantal vrouwen op de kieslijsten geeft belangrijke informatie. Voor de parlementsverkiezingen waren er bijna drie maal meer vrouwelijke kandidaten dan verkozen, namelijk 27%, hetgeen nog steeds een ondervertegenwoordiging is. Er zijn echter grote verschillen tussen de partijen. Met 45% vrouwen op de kieslijsten blijkt Agalev de enige partij te zijn die ernstig werk maakt van een gelijke vertegenwoordiging van mannen en vrouwen. De andere partijen — op Rossem na — komen niet eens aan een vierde vrouwen. De CVP en de toenmalige PVV halen zelfs niet een vijfde. Dat er driemaal meer kandidaten zijn dan parlementsleden betekent dat de schaarse vrouwen die op deze lijsten staan, meestal onverkiesbare plaatsen krijgen. Ook hier vinden we grote verschillen tussen de partijen. Opnieuw blijkt Agalev vrouwelijke kandidaten relatief de best verkiesbare plaatsen aan te bieden. En alhoewel de CVP het minste vrouwen op de lijsten plaatst, krijgen zij toch (relatief) interessante plaatsen. De minst vrouw-vriendelijke partij is het Vlaams Blok, samen met Rossem. Enkel streven naar meer vrouwen op de kieslijsten is op zich zeker onvoldoende om iets aan de situatie te veranderen; voldoende vrouwen op verkiesbare plaatsen zetten is van fundamenteel belang.

(pg)

Vrouwen zijn op alle niveaus van de Belgische politiek nog sterk ondervertegenwoordigd. Minister van emancipatie Miet Smet begon daarom naar aanleiding van de toekomstige verkiezingen (Europarlement in juni en gemeenteraad in oktober) met een sensibiliseringscampagne. Samen met minister Tobback werkte ze ook een wetsvoorstel uit. Volgens dit voorstel mag elke verkiezingslijst in de toekomst maximaal twee derde kandidaten van hetzelfde geslacht bevatten. Een sanctie zou worden voorzien voor partijen die deze regel niet naleven. Het voorstel zou ingaan in 1999, voor de verkiezingen van oktober 1994 zou een overgangsmaatregel voorzien worden, namelijk hooguit drie vierde mag van hetzelfde geslacht zijn. Het gaat hier trouwens om een serieus afgezwakte versie van een veel krachtiger voorstel. Oorspronkelijk zou de maatregel veel vroeger ingaan en zou het ook een verplichting inhouden om vrouwen op verkiesbare plaatsen te zetten. Ook in Leuven wordt gewerkt aan sensibilisering. Zo organiseerde de Stedelijke Emancipatieraad afgelopen weekend een studienamiddag onder de noemer 'Zet uw dame in'. Maar hoe staat het met vrouwen in de Leuvense en de Belgische politiek? Dit komt in een eerste artikel aan bod. Zijn vrouwen goed vertegenwoordigd en werken de verschillende partijen aan het kwota? Vorige week werd het voorstel gestemd in de kamercommissie binnenlandse zaken. Aan de stemming ging een verhit debat vooraf waarin ook een aantal leden van de meerderheidspartijen die het voorstel steunden hun

twijfel lieten blijken. Het principe van positieve discriminatie door vastleggen van kwota zat vooral de VLD en het Vlaams Blok dwars. Deze laatste stellen dat als vrouwen aan politiek willen doen dit maar op vrijwillige basis moet gebeuren. Op deze manier ontkennen zij echter dat er een structureel probleem is, een scheefgetrokken situatie die het verdient rechtgetrokken te worden. In een tweede artikel bekijken wij die verschillende historische, sociologische en psychologische belemmeringen. We schenken ook even aandacht aan het Scandinavische model waar vrouwen wel sterk vertegenwoordigd zijn in politieke organen.

Ook werd in de discussies in de Kamer vaak harde, "zelfs duidelijk seksistische taal gehanteerd", aldus De Standaard. Het lijkt erop dat een aantal politici nu steeds twijfelen aan de politieke capaciteiten van vrouwen. Miet Smet reageerde daarop met "over de capaciteiten van de mannelijke politici zullen we het hier maar niet hebben." In een laatste artikel laten we een aantal politika aan het woord over de — al dan niet — specifieke bijdrage van vrouwen aan de politiek, de trage evolutie en het streven naar een nieuwe politiek cultuur.

Het Vlaams Blok, de VLD en Agalev stemden uiteindelijk tegen het voorstel, de eersten om de al aangehaalde redenen, de laatste omdat ze vinden dat het niet ver genoeg gaat.

(kdp)

De politieke partijen en hun vrouwen Vrouwen populair bij de Leuvense bevolking

De politieke partijen voelen blijkbaar de hete adem van Miet Smet in hun nek en zijn allemaal naarstig op zoek naar vrouwen voor hun verkiezingslijsten. Dat geldt ook voor de Leuvense gemeenteraad, waar de vrouwen al behoorlijk vertegenwoordigd zijn. Een blik op het heden en de toekomst van vrouwen in de Leuvense politiek.

Momenteel zijn vier van de acht Leuvense schepenen vrouwen. Onder de vierendertig gemeenteraadsleden tellen we twaalf vrouwen. Behoorlijke cijfers als je dat vergelijkt met andere gemeenten, waar de vrouwen gemiddeld tien procent van de schepenen uitmaken en veertien procent van de raadsleden.

Wel zijn er grote verschillen tussen de verschillende partijen. Zo voert Agalev duidelijk het meest vrouw-vriendelijke beleid, net zoals bij de laatste parlementsverkiezingen vrouwen. Bij de vorige gemeenteraadsverkiezingen hadden zij een verkiezingslijst met bijna de helft vrouwen. De vrouwen stonden ook op verkiesbare plaatsen, onder andere op de tweede en vierde plaats. Het gevolg daarvan is dat van de vier verkozen Agalev-leden in de gemeenteraad de helft vrouwen zijn. Dit jaar wil Agalev

nog verder gaan. De eigenlijke verkiezingslijst is nog niet bekend, maar zal zeker opgesteld worden volgens het ritssluitingssysteem. Deze verregaande vorm van evenwichtige verdeling bepaalt dat afwisselend een man en een vrouw op de lijst gezet worden.

Vijftien

De Volksunie deed het ook behoorlijk: zij presenteerden eerder reeds een derde vrouwen op hun verkiezingslijst voor de gemeenteraad, ook op redelijke verkiesbare plaatsen. Op nationaal vlak is de VU op dit aspect echter minder duidelijk geprofileerd. Een van de twee VU-gemeenteraadsleden in Leuven is een vrouw. Volgens dit raadslid, Gerda Raskin, zit men ook voor de volgende verkiezingen nu al zeker aan een derde vrouwen, maar er wordt gestreefd naar meer. Agalev en

de Volksunie zullen in Leuven dan ook de minste problemen hebben zich aan het wetsvoorstel van de ministers Smet en Tobback aan te passen.

De andere partijen doen het heel wat minder goed. Zo stonden op de lijsten voor de vorige gemeenteraadsverkiezingen van de SP en de VLD — toen nog PVV — nog niet een vijfde vrouwen (allebei 8 op 43). Vooral bij de VLD stonden die vrouwen op twee na dan ook nog eens allemaal achteraan op de lijst. Het resultaat is een beetje dubbelzinnig. In de VLD-fraktie die bestaat uit acht verkozenen zitten slechts twee vrouwen, maar dat zijn dan wel met twee schepenen: Nadine Ponsaerts die vierde op de lijst stond en Chris Kindekens die slechts achtentwintigste op de lijst stond. Die laatste kreeg dus erg veel voorkeurstemmen en werd later, toen een van de schepenen parlementair werd, tot schepen benoemd. Op de nieuwe verkiezingslijst voor oktober zal Nadine Ponsaerts lijsttrekker zijn. Verder bevinden zich bij de eerste vijftien kandidaten de helft vrouwen. Volgens schepen Chris Kindekens raken stilaan meer vrouwen in politiek geïnteresseerd en is het zeker een bewuste politiek van de VLD om dit te stimuleren. Toch stemde de VLD tegen het wetsvoorstel van Miet Smet en dus tegen een positieve-diskriminatiemaatregel. De partij werpt het afschaffen van de lijststem op als alternatief. Dat zou namelijk betekenen dat vrouwen (en natuurlijk ook mannen) niet meer afhankelijk zijn van de plaats die zij op de lijst krijgen. Dat is een maatregel die ook door een aantal vrouwenbewegingen positief wordt ontvangen. Hij biedt evenwel nog geen garantie dat er veel vrouwen op de lijst zullen staan.

Ouders

Bij de SP hebben de vrouwen het bij de vorige gemeenteraadsverkiezingen behoorlijk goed gedaan. Alhoewel ze slechts een vijfde van de verkiezingslijst uitmaakten, zorgden ze toch voor een derde van de verkozen SP-leden. Volgens SP-gemeenteraadslid Annie Ackermans zal de verkiezingslijst van oktober een derde vrouwen bevatten. Dan is er de CVP, de grootste Leuvense partij, die op haar verkiezingslijst zes jaar geleden een vierde vrouwen had. Ook hier eenzelfde fenomeen als bij SP en VLD: slechts een vierde vrouwen op de verkiezingslijst en toch een derde in de gemeenteraad. Blijkbaar hebben de vrouwen ook hier weer veel voorkeurstemmen gekregen. Van de verkiezingslijst voor oktober zijn alleen de vierentwintig eerste namen bekend en daar zitten slechts vijf vrouwen bij.

We signaleren ook nog twee opvallende lijsten van de voorbije verkiezingen waarvan echter niemand verkozen werd. De coalitie SAP-KPB (Socialistische Arbeiderspartij en Kommunistische Partij van België) was de enige die echt aan vijftig procent vrouwen kwam. Het Vlaams Blok zet-

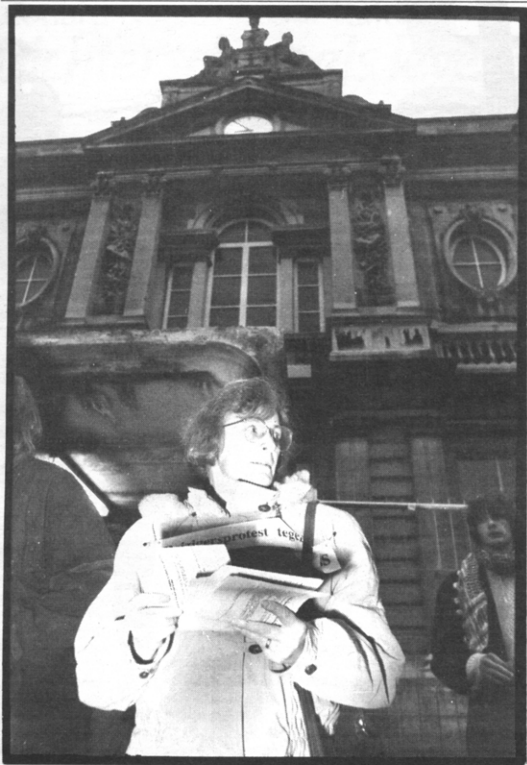
te slechts één vrouw naast acht mannen op haar lijst. Zij keren zich dan ook tegen het wetsvoorstel van Miet Smet. "Volgens ons is de filosofie daarachter verkeerd. Iedereen moet beoordeeld worden op zijn capaciteiten en niet op geslacht of andere kenmerken. Op die manier kunnen we binnenkort ook kwota gaan opstellen voor het aantal jongeren of gehandicapten bijvoorbeeld", aldus de woordvoerder op het Vlaams Bloksekretariaat. Op onze stelling dat het er toch met om gaat mensen die tot hertoe weinig kansen kregen (omdat ze juist wel vaak beoordeeld werden op hun geslacht) positief te stimuleren werd enkel gereplikeerd dat dit volgens hen toch niet de beste manier is en dat ze zich afvroegen of dit op lange termijn wel de gewenste resultaten zal opleveren. Dat vrouwen aan politiek doen beschouwt het Vlaams Blok niet in strijd met de beginselen van de partij: "Wij vinden gewoon dat een van de ouders een soort opvoedersloon zou moeten krijgen om voor het gezin te zorgen, dat kan zowel de man als de vrouw zijn. In de praktijk zal het er natuurlijk meestal op neerkomen dat vrouwen dit doen." Of vrouwen deze plaats aan de haard wel willen lijkt niet de bekommernis van de partij.

Toog

Het blijkt niet altijd eenvoudig te zijn voldoende vrouwen te vinden om deel te nemen aan de Leuvense politiek. Volgens Annie Ackermans is dat bij de SP geen probleem, maar zij houden het dan ook maar bij een derde. Agalev, dat naar vijftig procent streeft en ook de VU ondervinden wel moeilijkheden. Volgens Lieve Snellings van Agalev mag dit geen reden zijn om het streven naar de helft vrouwen af te wippen. Men moet juist de oorzaken hiervan aanpakken. Zo speelt het feit dat vrouwen al vaak een job en kinderen/huishouden moeten combineren hier een belangrijke rol. "Ook staan vrouwen volgens mij kritischer tegenover zichzelf, ze twijfelen nog steeds meer of ze het wel zullen aankunnen, of ze wel in staat zullen zijn hun ideeën op een sterke manier te verwoorden en te verdedigen", aldus Gerda Raskin van de Volksunie. Toch wordt door de verschillende partijen nogal snel aangehaald dat 'er niet voldoende geschikte vrouwen te vinden zijn', om alzo het gebrek aan vrouwen op hun lijsten goed te praten. En ondanks de mooie beloften lijkt alleen Agalev echt werk te maken van een evenredige vertegenwoordiging.

Anderzijds kan je niet om de vaststelling heen dat er bij de vorige gemeenteraadsverkiezingen een behoorlijk groot aantal vrouwen verkozen is. Het percentage vrouwen in de gemeenteraad ligt hoger dan dat percentage op de verkiezingslijsten. Daarnaast stonden de vrouwen dan nog vaak op niet-verkiesbare plaatsen. Schepen van emancipatie Vanoutgaerden-Vanneke beaamt dat ook zij het door voorkeurstemmen gehaald heeft: "Ik stond als vijfde op de lijst en bij de vierde was de 'pot' al op." Ook zij blijft daarvoor een verklaring schuldig. "Misschien stemmen veel vrouwen toch al vaak speciaal op een vrouw?"

Karen De Pooter

(foto Dieter Telemans)

Waarom vrouwen zo langzaam de machtsladder beklimmen

Waar komt die kloof vandaan

In de discussie over de lage participatie van vrouwen in de politiek, hoor je vaak de volgende bemerking: "Niets houdt vrouwen tegen om zich verkiesbaar te stellen, er zijn geen inperkende wetten, we leven in een democratie. Als ze er niet zijn, is dat hun eigen keuze." Het nemen van wettelijke maatregelen voor meer vrouwen in de politiek, bijvoorbeeld het wetsvoorstel Smet-Tobback, wordt echter gerechtvaardigd door de kloof tussen principes en realiteit.

Het gelijkheidsbeginsel waarop de democratie steunt komt in het gedrang wanneer enkel de formele gelijkheid, dat wil zeggen de mogelijkheid om te stemmen en om verkozen te worden, wordt gerealiseerd. En precies omdat het over democratie gaat, zo is de redenering, dienen ook wettelijke maatregelen genomen om een meer fundamentele gelijkheid te realiseren. Vanwaar komt die kloof dan tussen wettelijke gelijkheid en reële ondervertegenwoordiging?

Het antwoord hierop is te vinden in de historische, sociologische en psychologische factoren die vrouwen ervan weerhouden om politiek actief te worden. We laten hierover wetenschappelijke onderzoekers, politika en een journaliste aan het woord.

In 1920 kregen alle Belgische vrouwen, met uitzondering van prostituees en overspelige (!) vrouwen, stemrecht voor de gemeenteraadsverkiezingen. Pas in 1948 kregen de vrouwen stemrecht voor de parlementsverkiezingen. Professor Alison Woodward van de VUB haalt een elektorale reden aan voor de late instelling van deze wettelijke gelijkheid. In het begin van deze eeuw vochten de socialistinnen wel voor het algemeen stemrecht (1920) maar niet voor stemrecht voor vrouwen. Ze waren bang daardoor stemmen te verliezen omdat vrouwen conservatiever zouden stemmen. Ten onrechte zo bleek, want hun stemgedrag was gelijk aan dat van de mannen en de CVP maakte er geen winst mee.

Deze late wettelijke gelijkheid vertaalt zich logischerwijs in een late reële participatie. Dat heeft ook als gevolg dat er weinig vrouwelijke voorbeelden zijn in de politiek. Een model om zich aan te spiegelen, om naar op te kijken, is een belangrijke stimulans om een politiek mandaat na te streven, of om zelfs maar op het idee te komen dat te doen. Zo was dan toch een voordeel van Thatchers bewind dat sommige kleine meisjes in Engeland 'premier' antwoorden wanneer

hen gevraagd werd wat ze later wilden worden.

Koken

Wat waarschijnlijk venut de belangrijkste belemmering is die vrouwen vinden op hun weg naar een politieke loopbaan, is hun huishoudelijke rol. Naast hun professionele bezigheid behouden ze meestal de hoofdverantwoordelijkheid voor, en doen ze de grootste brok van het koken, schoonmaken en opvoeden van kinderen. Ze hebben dus veel minder tijd dan mannen om zich met politieke activiteiten bezig te houden. Struk-

turale maatregelen en sociale voorzieningen zouden vrouwen gedeeltelijk kunnen ontlasten van hun zware huishoudelijke taak. Met de huidige economische crisis wordt het toeneemend aantal vrouwen op de arbeidsmarkt echter vaak als problematisch ervaren. In de rijke landen is de economische teruggang een belemmerende factor in het creëren van sociale voorzieningen die de vrouwen gedeeltelijk zouden ontlasten van hun huishoudelijke taak. In de arme landen voeren de regeringen aan dat de crisis hen noopt zich in de eerste plaats te concentreren op de algemene ontwikkelingspolitiek zodat ze de gelijkberechtiging van de vrouw niet met voorrang kunnen behandelen.

Men kan zich de vraag stellen of structurele maatregelen wel nodig zijn. De laatste decennia is de houding tegenover taakverdeling veranderd: mannen zijn te vinden voor gelijke hoeveelheid werk en verantwoordelijkheid in het gezin. Dus er beweegt van alles... Of toch niet zo veel? Recent onderzoek wijst uit dat de aandacht van mannen voor zorgende en huishoudelijke taken per vijf jaar toeneemt met gemiddeld tien minuten per dag. Aan dit tempo evenaren ze de vrouwen over driehonderd jaar.

Waarschijnlijk of hopelijk versnelt deze evolutie, bijvoorbeeld doordat steeds meer vrouwen een universitaire opleiding genieten en een loopbaan ambieren. Maar ook vrouwen gaan hier niet altijd vrijuit. Bang voor maatschappelijke veroordeling zijn ze geneigd altijd alles te (blijven) doen. "Want", aldus professor Alison Woodward van de VUB, "vrouwen die hun traditionele rol verwerpen hebben geen vaste identiteit meer. Ze zijn geen 'traditionele' vrouw meer, en ook geen volwaardige collega van de mannen, ze lijden onder schuldgevoelens dat zij hun gezin tekort doen."

Daarnaast, vervolgt professor Woodward, bevinden vrouwen zich niet in de beroepen die de traditionele rekruteringsgronden zijn voor politici, namelijk de vrije beroepen, of beroepen met een hoge inkomen: "Zij hebben niet de nodige hoge socio-politieke status om mee te spelen in de 'pool'. Zij moeten meer tijd aan vrijwilligerswerk en in de partij spenderen om aandacht te trekken, beschikken niet over de maatschappelijke contacten (netwerken, lobby's) die hun kandidaatstelling ten goede kunnen komen." Ook de onderwijsachterstand van vrouwen bemoeilijkt hun toegang tot de politiek. Academische opleiding is vandaag bijna een voorwaarde om in aanmerking te komen voor een vertegenwoordigende functie. Deze factoren zullen langzaam verdwijnen aangezien meer vrouwen hun onderwijsachterstand ten opzichte van mannen inhalen en

steeds meer vrouwen hun intrede doen in het arbeidsproces.

In deze kontekst wordt ook wel eens gezegd dat vrouwen niet de eigenschappen hebben om aan politiek te doen op de traditionele, mannelijke manier. Over of vrouwen op een andere manier politiek bedrijven, verschillen de meningen. Maar het gevaar bij deze redenering is dat men vertrekt van de vastgestelde normen in de politiek en daaruur besluit dat vrouwen daar niet zouden in passen. Men zou zich evengoed kunnen afvragen of de manier waarop politiek bedreven wordt niet fout is. Misschien is dat juist de reden waarom vooral vrouwen, maar ook mannen zich afwenden van de politiek.

Lobby

Sommige politika zijn de mening toegedaan dat meer vrouwen in de politiek de politieke cultuur zou veranderen en de kloof tussen burger en politiek kleiner maken. Een reden waarom dit nu nog niet mogelijk is, verklaart professor Woodward vanuit een sociologisch bekend gegeven: een minderheidsgroep kan pas haar eigen stem succesvol laten horen in de groep en au serieus genomen worden wanneer ze voldoende groot is. Buitenlands onderzoek geeft 30% aan als de cruciale drempel. Die is in de Skandinavische landen ruimschoots bereikt, ondermeer door kwota-maatregelen en een sterke vrouwenbeweging (zie kader). Als vrouwen met weinig zijn belemmert dat hen om zichzelf te zijn: "Een vrouw wordt veranderd door de politiek, vele vrouwen zullen de politiek veranderen." Een ander aspect is dat vrouwen, volgens sommigen, veel relationeler ingesteld zijn, wat in strijd zou zijn met het streven naar macht. Macht is iets waar je moet voor vechten (desnoods over lijken gaan) en door zijn negatieve lading schrikkt dat vrouwen af. "Maar", aldus senator mevrouw Tyberghien-Vandenbussche, "het lustaspiek van macht wordt verzegen. Ook daar moeten vrouwen leren van genieten."

Daarnaast ondersteunt stereotypering vaak bepaalde vooroordelen ten aanzien van vrouwen. Hierin spelen de media een belangrijke rol. "Vrouwelijke politici komen doorgaans minder en op een andere manier in de media dan hun mannelijke collega's", aldus Sabine Vandeputte, een

journaliste van Knack. "Via al dan niet verholen taalgebruik wordt meer nadruk gelegd op hun vrouw-zijn, terwijl mannen meer benaderd worden als mens." Vrouwen kakelen en kibbelen in plaats van discussiëren, etaleren venijnige afgunst in plaats van gezonde concurrentie. Op deze manier worden politika sociaal anders en lager gewaardeerd dan hun mannelijke collega's, zodat een politieke loopbaan voor vrouwen geen aantrekkelijk perspectief biedt.

Stereotypes

Vrouwelijke politici zeggen ook dat ze zwaarder beoordeeld worden, dat ze zich langer moeten bewijzen en dat ze minder gewichtig gevonden worden. Er gaat meer aandacht naar hun politieke stijl en familiaal leven ten koste van de feitelijke informatie die een politika wil overbrengen. Vrouwelijke kandidaten moeten zijn: niet te jong, niet te oud, niet te dik, niet te dun, niet te ambitieus, niet te veel op de achtergrond staan, niet te zelfstandig, niet te mooi, niet te lelijk, niet te slim en niet te dom (onderzoek van Leijenaar, '90). Alhoewel dit door journalisten ontkend wordt zijn deze kwaliteiten identiek voor alle vrouwen in mannelijke beroepen en groepen.

Sociologe Ann Carton maakt in verband met het onderzoek naar de politieke houdingen van de Vlaamse vrouwen en mannen volgende bedenking: "Er bestaat inderdaad een groep vrouwen met een hoge scholing, een goed betaalde, interessante baan. Daarenboven is er eveneens een groep vrouwen aanwezig die voldoende interesse betoont voor het politieke reilen en zellen. Dat impliceert dat een deel vrouwen in principe klaar staat voor het opnemen van politieke verantwoordelijkheden. Deze positieve evolutie moet echter, de realiteit niet uit het oog doen verliezen. Vrouwen met deze kenmerken vormen nog altijd een kleine minderheid. Dat wil zeggen dat wanneer vrouwen eenmaal een bepaalde positie innemen zij de situatie van de andere vrouwen niet mogen vergeten. Het werk dient immers nog steeds verder te gaan. De wettelijke gelijkheid mag dan zogoed als een voldongen feit zijn, de feitelijke gelijkheid dient zeker nog op de politieke agenda te blijven staan."

Patsy Goderis

Lullen vrouwen echt minder dan mannen?

Een nieuwe wind in de politiek

Wat zijn nu eigenlijk de specifieke eigenschappen van vrouwen in de politiek? Het lijkt een eeuwige discussie. Wel duidelijk is het, dat de politiek op een scheef spoor zit. Het streven naar meer vrouwen in de politiek kan dan ook tegelijkertijd een oproep zijn voor een 'nieuwe politieke cultuur'. Wij lieten hierover — ondermeer — een aantal Leuvense politika's aan het woord.

In een van haar brochures stelt de Stedelijke Emancipatieraad van Leuven dat er naar een vrouwvriendelijke politieke cultuur gestreefd zou moeten worden, die zowel een beroep doet op mannelijke als vrouwelijke kwaliteiten en eigenschappen. Hiervoor werkt zij een gedragscode uit die toegepast zou kunnen worden door de partijen en op gemeenteraadsvergaderingen. Zo is er bijvoorbeeld de vraag naar een betere begeleiding van vrouwen binnen de partij. Nog een doorn in het oog van de vrouwen is het verloop van vergaderingen, die typisch volgens mannelijke regels zouden verlopen: vaak buiten de kantooruren of op de spitsuren van het gezin, ongecontroleerd, met vaak veel te lange tussenkomsten.

Lieve Schellens (Agalev): "Het feit dat vrouwen willen dat vergaderingen efficiënter verlopen klopt echt wel. De tussenkomsten van mannen zijn veel langer. Ze herhalen nog eens een paar keer wat ze al gezegd hebben. Bij Agalev wordt daar nu al op gelet. De vergaderingen worden meer in de hand gehouden, er wordt minder geluid en bijgevolg duren ze ook niet meer tot een gat in de nacht. Vrouwen willen hun tijd niet verdoen." Volgens Gerda Raskin van de Volksunie mag men dat niet veralgemenen.

"Vrouwen willen hun tijd intensief benutten omdat ze nog met zoveel andere dingen bezig zijn. Als het ooit zover komt dat ook zij met een heleboel belemmeringen geen rekening meer moeten houden dan kunnen zij ook vervallen in inefficiënt vergaderen."

Traag

Volgens Raskin is de huidige manier waarop politiek bedreven wordt ook de reden waarom weinig vrouwen geïnteresseerd zijn om in de politiek te stappen. "Politiek is een vies woord geworden, veel jongeren wenden zich er van af. Het doordruiven van de eisen van vrouwen betekent dus ook dat de politiek moet gezuiverd worden." Veel politika hebben het gevoel dat ze echter eerst moeten conformeren aan de heersende politieke normen alvorens ze een positie kunnen bemachtigen waarin ze de macht hebben iets te veranderen. "Soms lijkt het alsof je de keuze hebt tussen drie houdingen", aldus Rita Mullier (opdrachthoudster voor emancipatiezaken bij de Vlaamse Gemeenschap): "Ofwel je stillouden, ofwel protesteren en als een vervelende feministe bestempeld worden, ofwel conformeren en een manwijf worden,

of wat ze dan in Engeland noemen een 'iron lady'."

Voor Lieve Eeklaars, burgemeester van Londerzeel gaat het dan ook allemaal veel te traag: "Eerst hebben we ergens een vijfde vrouwen en dan is dat zozegd fantastisch, tien jaar later is dat dan bijvoorbeeld een vierde en dan noemt men dat een enorme vooruitgang. Dat vindt ik dus flauwekul. Soms heb ik het gevoel dat er een revolutie nodig is!" Zij ergert zich ook aan het feit dat vrouwen steeds moeten opboksen tegen vooroordelen. "Van mannen vindt men het normaal dat zij geschikt zijn voor de politiek, vrouwen moeten dat eerst maar eens bewijzen."

VLD-schepen Chris Kindkens is ietwat gematigder. Wat nu niet de specifieke bijdrage is van vrouwen is volgens haar ook niet zo belangrijk: "Het belangrijkste is gewoon dat mannen en vrouwen samen werken, dat er een goed evenwicht is. Want het is volgens mij bijvoorbeeld niet zo dat vrouwelijke politici of zakenvrouwen zachter zijn, maar op sommige dingen kunnen zij wel een andere kijk hebben en dus het beleid van mannen aanvullen of aanpassen. Daarom is het niet goed dat er een overwicht is van een groep, niet van mannen en niet van vrouwen."

In feite past de eis van hedendaagse vrouwengroepen aan de overheid volledig in het zoeken naar een meer democratische en menselijke manier van politiekvoeren. Voorbeelden daarvan zouden kunnen zijn: het zoeken naar een minder hiërarchische en meer democratische partijstructuur, of uitdokteren van een doorschuifstelsel dat voorkomt dat politici in hun functie vastgeroest raken en hun carrière prioriteit krijgt op hun beleid. Het lijkt dan ook noodzakelijk dat de praktische eisen van vrouwengroepen gegrond worden in een duidelijk waardenstelsel. Op die manier hoeft dit streven dan ook helemaal niet beperkt te blijven tot vrouwengroepen maar opent het eveneens nieuwe perspectieven voor mannelijke politici.

Karen De Poeter

Vergelijking met het buitenland: het Scandinavisch model

Reeds in de negentiende eeuw kenden de Scandinavische landen een eerste feministische golf. Die leidde in het begin van de twintigste eeuw reeds tot stemrecht voor vrouwen — in België pas in 1948. Terwijl het Belgische parlement anno 1994 voor amper 10% uit vrouwen bestaat, werd dat peil in Finland reeds in 1907 bereikt, in Denemarken in 1947, in Zweden in 1955 en in Noorwegen in 1965. In de jaren 1970 werd een echte doorbraak bereikt. Op IJsland na zijn alle Scandinavische parlementen nu voor een derde of meer door vrouwelijke vertegenwoordigers bevolkt. Bovendien gaan deze landen er nog steeds op vooruit, terwijl de Belgische situatie zich sinds eind de jaren zeventig nauwelijks heeft gestabiliseerd.

De resultaten in Scandinavië zijn het gevolg van een vroege en intensieve aandacht voor de politieke participatie van de vrouw, aldus Catherina Officers, onderzoekerster van het Centrum voor Politieke, Economische en Sociale Studies in Brussel. In Noorwegen waren er in 1967 al grootscheepse informatie- en bewustwordingscampagnes. De vrouwen zelf waren de drijvende kracht achter de campagnes, maar zij kregen daarbij de actieve steun van de leidende mannelijke politici. Er werd vooral gewerkt via de massamedia en de scholen. Halfweg de jaren zeventig voerden twee partijen een kwota-systeem in (60-40 %)

Belangrijkste strategie hierbij was het gebruik van pragmatische argumenten aangepast aan de politieke cultuur. Zo werd gezegd dat vrouwen nu eenmaal anders zijn, dat vrouwen voor vrouwen zullen stemmen en dat als een partij een verkiezing wil winnen zij vrouwen nodig heeft. Op welke manier vrouwen precies anders waren was in vage termen gehuld, om niet in konflikt te komen met gevestigde politieke platformen. Het uitgangspunt was dat vrouwelijke kandidaten vrouwelijke kiezers zouden aantrekken zonder al te veel mannen af te schrikken. Geslacht werd daarmee als politiek relevant erkend. De andere partijen namen dit systeem later over, ten dele onder elektorale druk. In 1988 waren er in totaal tien Scandinavische partijen die een kwota-stelsel hadden ingevoerd, vaak met een minimum van 40%.

Een laatste belangrijk verschil met België is dat er in de Scandinavische landen een sterke en continue aanwezigheid is van vrouwenbewegingen, die zowel binnen als buiten de politieke partijen actief zijn. In een aantal gevallen — in Denemarken en IJsland — groeide daaruit zelfs een eigen succesvolle politieke partij. In België heeft de vrouwenbeweging jammer genoeg pas laat interesse getoond voor parlementaire participatie.

(Pg)

Psychick Warriors ov Gaia en vriendjes in zaal Corso Hypnotiserend avondje uit

Donderdag 24 maart organiseert het muziekblad Gonzo Circus in zaal Corso een 'ambient-tribal-trance'-avond. Het is geen fuif, maar een concert-happening met maar liefst vier groepen of 'projecten' zoals dat in het hippe hoesaaltje heet. Voor wie tijdens de optredens dorst krijgt, moe wordt of graag eens wat anders doet dan naar de groepen kijken, staan 'smart drinks', een 'chill-out room' en 'brain machines' ter beschikking.

Een en ander behoeft wat uitleg. Smart drinks zijn psycho-aktieve producten — kapsules of poeders aangelengd met water — op basis van vitamines, mineralen, aminozuren en andere onmiddellijk opneembare voedingsstoffen. Al naargelang hun samenstelling werken deze drankjes via de neurotransmitters in op bepaalde lichaamsgesteldheden. De namen van de verschillende drankjes geven aan wat het beoogde effect is. Zo is Rise & Shine een opwekkend drankje voor tijdens de dag, Fast Blast is een fuifdrankje met ongeveer hetzelfde effect als zeven kopjes koffie. Memory Fuel — een eksamentip — verbetert het geheugen en het leervermogen, Power Maker II veroorzaakt een aangeroef van de spiermassa en vetverlies, Energy Cycle bevordert het uithoudingsvermogen, Taurine verkort de rekuperatietijd en Thermogen tenslotte, is een afslankmiddel dat de lichaamstemperatuur op peil houdt, zodat minder vet moet opgenomen worden. Al deze drankjes zijn goedgekeurd door het Ministerie van Volksgezondheid en zijn volstrekt legaal verkrijgbaar bij een aantal apothekers. Smart drinks zijn dus geen drugs — hoewel ze op sommige plaatsen 'smart drugs' genoemd worden, een bepaald marktsegment vindt dat blijkbaar aanlokkelijker. Ze zijn bovendien ongevaarlijk.

Telefoon

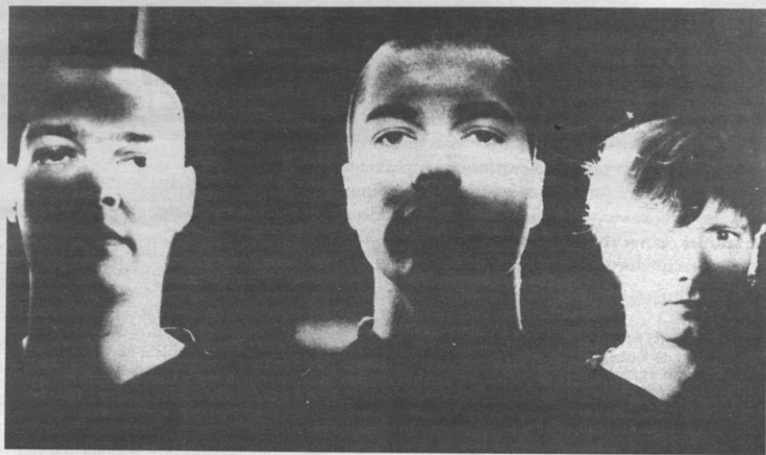
Integendeel, Rise & Shine en Fast Blast worden op house-parties en in diskoteken gepromoot als gezonde tegenhangers van de (illegale) pepmidletjes die daar tot nu toe de dienst uitmaken. Rise & Shine en Fast Blast leveren de energie om een hele nacht op te blijven en zijn dan ook bijzonder populair in Engelse en Amerikaanse dansmilieus. In Amerika zouden de andere producten trou-

wens minstens even populair zijn en op het boodschappenlijstje van menig modaal gezin voorkomen. Smart drinks worden dus big business. In zaal Corso zullen Memory Fuel en Fast Blast geserveerd worden. De drankjes kosten tachtig frank. Het mengen van smart drinks met alcohol wordt afgeraden.

Licht en geluid, dat is waar het bij brain machines om draait. De term brain machine zou visioenen van kaalgeschoren Frankenstein-hoofden en een levensgevaarlijk glimmend apparaat kunnen oproepen. De werkelijkheid is minder spektakulair. Het gaat — meestal, want er zijn verschillende modellen die variëren in grootte — om een doos met een speciale bril en een hoofdtelefoon. Door de bril worden stroboscopische lichteffecten gestuurd, terwijl de hoofdtelefoon een soundtrack van zich herhalende, rustgevende klanken levert. De bedoeling is om door die licht- en geluidspulsen de bewustzijnsstand te beïnvloeden en te veranderen.

Trommels

Dat gebeurt door de hersengolven te manipuleren. Er zijn vier soorten hersengolven, die samenhangen met bepaalde bewustzijnsstanden. Grosso modo is beta de normale, wakker toestand, alfa ontspanning, theta euforie en delta diepe slaap. De geluidspulsen in de hoofdtelefoon hebben een bepaalde frequentie en zorgen ervoor dat de hersenen dezelfde frequentie aannemen. Op die manier kan men de hersenen bijvoorbeeld op de grens van beta en theta brengen, zodat men tussen dromen en waken zweeft. De lichteffecten zorgen er ondertussen voor dat men allerhande psychedelische figuren en vormen gaat zien. De mogelijkheden die deze machine creëert

zijn legio. In de centra die op dit moment in België bestaan, in Gent en ook in Leuven, voorziet men programma's voor ontspanning, stoppen met roken, bevorderen van zelfvertrouwen, en het behandelen van migraine. In feite gaat het om een moderne vorm van meditatie.

Een veelgebruikte vergelijking in verband met deze machines is die met primitieve volkeren die zichzelf in trance brengen door in het vuur te staren en op trommels te slaan. Waarschijnlijk zal er donderdag geen tijd zijn om iedereen een volledig programma te laten volgen — er zullen twee à vier machines beschikbaar zijn — en zal men zich moeten beperken tot een korte introductie. De prijs van een 'ritje' staat nog niet vast. Goed om weten is dat de lichtflitsen in het begin soms vrij beangstigend kunnen zijn en dat mensen die lijden aan epilepsie, een pacemaker hebben of anti-depressiva slikken, zich best kunnen onthouden. Voor de rest van het publiek is het apparaat volstrekt onschadelijk.

Wie op het ingeslagen pad van ontspanning wil doorgaan, kan zich naar de chill-out room begeven. De chill-out room is een apart kamertje waar rustgevende video's gedraaid worden — een soort nineties-versie van de vloestofdia en de kaleidoscoop — en waar men rustig, in de zetel, kan luisteren naar ambient. Dat is rustgevende muziek zonder 'beat' of opzweepende ritmes. Gewoon relaxen.

En dan is er nog het muzikale programma natuurlijk. En dat is binnen het genre van de ambient-tribal-trance niet van het minste. Nu is het definiëren van dat genre — waarvan Brian Eno en The Orb de meest bekende exponenten zijn — een risikante aangelegenheid. In ieder geval is het zo dat het voor de leek onmiddellijk opvalt dat ambient — in vergelijking met bijvoorbeeld house en techno — opvallend trager en rustiger is. Het is minder nerveus, eerder zweverig en atmosferisch. Door vermenging met etnische, 'tribal' ritmes en samples die in golven worden herhaald, verkrijgt men een hypnotisch, trance-veroorzakend effect dat nog versterkt wordt door de gemiddelde duur van een ambient-nummer — twintig à dertig minuten is meestal geen probleem. Stem, zang en stereotiepe housekreetjes-of-slogans worden in ambient vrijwel altijd geweerd. Als er al een stem aan te pas komt, is het meestal een soort gepevel. Het sterke punt van ambient is dat het geen 'oppervlakkige' muziek is: sommige stukken zijn dansbaar, andere zijn perfecte luistermuziek. Het zijn spannende composities van vreemde geluiden en ritmes.

Primitief

De avond start om half negen met een uur ambientmuziek van het platenlabel Staalplaat. Dit toonaangevend Nederlands label is al jaren bezig met 'industriële' muziek en heeft zijn activiteiten uitgebreid naar ambient en zelfs modern klassiek.

Van half tien tot kwart na tien speelt Everything Is Slow een 'introduktieset' onder de titel 'Dragger'. Everything Is Slow is een project uit Brussel met drie perkussionisten, drie blazers en drie dansers. De muziek van dit gezelschap bereikte de redactie niet op tijd. Hoe die precies gaat klinken, weten we dus ook niet. Om kwart na tien is het de beurt aan Psychick Warriors ov Gaia. Psychick Warriors is een tribal-dance-kollektief uit Nederland. De groep vermengt een soort new-agefilosofie — maar

dan minder soft — met muzikale en morele principes die geïnspireerd zijn door Genesis P. Orridge van Psychic TV. Kort samengevat draait het rond een soort revolutionair zelfbewustzijn en dito zelfbevrijding, gekombineerd met een denken waarin de aarde — Gaia is de Griekse godin van de aarde — centraal staat. Muzikaal vertaalt zich dat in bezwerende, ritueelachtige ritmes, hypermoderne klanken in harmonie met samples van eeuwenoude, primitieve instrumenten. Soms is het geheel dansbaar, dan weer rustgevend.

Kortsluiting

Om middernacht begint Robert Leiner aan een twee uur durende selectie uit zijn platenkast. Robert Leiner — een Zweed die in België woont — heeft zelf al een aantal platen op zijn actief staan. Techno of ambient, het maakt de man niet uit, hij doet alles zelf, en met een minimum aan samples — wat hem een stuk 'origineler' maakt dan de meeste van zijn collega's. Op donderdag treedt hij dus als dj aan, maar wellicht speelt hij ook wat van zijn eigen dingen en laat hij bij het mixen zijn creativiteit de vrije loop.

De laatste set wordt om twee uur gespeeld door Buddha Building, een project uit Tilburg. Een goede afsluiter, want dit gezelschap brengt heel rustige ambient, sfeervolle stukjes, trage ritmes met aan- en afrollende golven van bizarre geluiden.

Wiens hersenen nog geen kortsluiting hebben gekregen na al deze moderne psychedelika met hypnotische muziek, vreemde drankjes, rare machines en video's, kan zijn oog nog eens laten vallen op de speciale, surrealistische inrichting die zaal Corso zal meekrijgen. En vergeet bij het buitengaan de gids niet.

Thomas De Mot

Everything is Slow, Psychick Warriors ov Gaia, Buddha Building en dj's Robert Leiner en Staalplaat, donderdag 24 maart in zaal Corso, 350/400.

Leonard Nolens in Uur Kultuur Dichterschap als levenswijze

Woensdag leest Leonard Nolens voor uit eigen werk in het Uur Kultuur. Nolens is een Vlaamse dichter die na jaren van wachten op erkenning nu door zowel de kritici als de lezers zeer gewaardeerd wordt. Begrippen als 'volstrekte authenticiteit' en 'taalmeesterschap' duiken regelmatig op in commentaren op zijn werk.

In het dagelijks leven is Leonard Nolens (1947) free-lance vertaler. Zo ging er al werk van onder andere Pavese en Ferrucci door zijn handen. Zijn muze is echter zo sterk dat ze hem ondertussen ook al elf dichtbundels en twee dagboeken heeft geschonken.

De poëzie van Nolens bevat zowel traditionele als moderne trekjes. Enerzijds verwijzen de grote persoonlijke betrokkenheid en het onopvallende zelfonderzoek in zijn werk naar de traditie van de romantiek en het expressionisme. Je kan de gedichten vaak lezen als een brief, of je hoort de stem van een sprekende persoon. Zo wordt expliciet een beroep gedaan op het inlevingsvermogen van de lezer. Misschien is dit wel een belangrijke factor van zijn succes, namelijk dat zijn poëzie mensen aanspreekt die zich niet thuisvoelen, het gebrek aan houvast dat zo vaak voorkomt in deze tijden van wantrouwen, metaliteratuur, ironie en spel.

Anderzijds zijn enkele kenmerken van de moderne poëzie Nolens niet vreemd. Zijn visie op poëzie is sterk doordrongen van twijfel, en zijn taalgebruik is getekend door het besef dat de woorden hun eigen gang gaan, en

dat er vreemde stemmen in meespreken. Vormelijk combineert hij de verworvenheden van de moderne lyriek met de barokke retoriek en taalschoonheid van sommige moderne manieren.

Paradoks

In 1991 werden de gedichten van Leonard Nolens gebundeld in 'Hart tegen Hart. Gedichten 1975-1991'. Deze bundel bloemleest de belangrijkste thema's in Nolens' poëzie. De dichter denkt graag na over dingen als liefde en vriendschap en de ambivalente ervaring daarvan. Ook is het in twijfel trekken van de poëzie als medium een steeds weerkerend element. Dezelfde motieven vind je terug in de dagboeken 'Stukken van mensen' (1979-1982) en 'Blijvend vertrek' (1983-1989). Die bevatten overpeinzingen in proza over liefde, dood en dichtkunst, op smaak gebracht met een gezonde dosis zelfironie. Als lezer sta je zelden zo dicht bij het ontstaansproces van poëzie en merk je dat de poët het dichterschap als levenswijze ervaart.

'Hart tegen Hart' biedt ook een mooi overzicht van de evolutie van Nolens als dichter. Zijn eerdere werk verdrong nog in een barokke woekering van beelden. "Zware muziek zonder verdiepte orkestratie", schreef Ad Zuiderent ooit. In latere bundels komt Nolens tot ontplooiing. Zijn gedichten evolueren naar een meer sobere zeggingswijze die het vooral moet hebben van de suggestieve kracht van de paradoxen.

Leonard Nolens is lang een van de best bewaarde geheimen gebleven in de Nederlandse poëzie. Zijn eerste werk kreeg nauwelijks kritische aandacht, en werd slechts gewaardeerd door een beperkt publiek van trouwe lezers. De grote doorbraak kwam er met 'De gedroomde figuur' uit 1986. Sindsdien wordt Nolens door de kritiek beschouwd als één van de krachtigste en meest oorspronkelijke Nederlandse dichter, en groeide ook de publieke belangstelling met iedere nieuwe bundel. Zijn relatieve populariteit werd zeker gevoeld door de dagboekpublicaties en door het feit dat de dichter steeds een grote indruk nalaat bij podiumoptredens. Misschien is dat wel een genoegen dat we woensdag tijdens het Uur Kultuur kunnen smaken.

Joris Janssens

Leonard Nolens is woensdag om 13 uur te gast op een Uur Kultuur (zie ook agenda)

A L F A S E T

CVBA

's Meiersstraat 5 (verbinding Hogeschoolplein - Muntstraat)
tel. 016/22.04.66

print nog steeds uw thesis, paper of werkje af op laserprinter voor

MINDER DAN 10 FR. PER PAGINA!!

NIEUWE OPENINGSUREN vanaf 7 maart:

maandag - vrijdag: 14.30u tot 18.30u

advertentie

"Het leven is zo kort. Dan hou ik me liever met het betere boek bezig"

Als afsluiter van de feestweek rond het honderdjarig bestaan van Germaanse werd zaterdag in een massaal door oud-studenten bijgewoone akademische zitting hulde gebracht aan Herman Servotte, een van de schaars gezaaide Officers of the Order of the British Empire, die op het einde van dit jaar de afdeling Engelse literatuur verlaat. Van de vijfhonderd aanwezigen kreeg de ontroerde Servotte een staande ovatie. Vorige week had de gewezen vice-rector het over zijn rol in de academische wereld. In een tweede en laatste deel komt de literatuur aan bod.

Herman Servotte: «Die erettitel, Officer of the Order of the British Empire, moet je wel relativeren. Het is een ronkende titel die inderdaad vooral aan Engelsen wordt gegeven. Op een gegeven moment zou men die titel ook verlenen aan een Waalse professor. Maar ze kenden daar België, met zijn verzulling en kommunautaire tegenstellingen. Als een Waal van een vrijzinnige universiteit de titel krijgt, leek het hun raadzaam ook een Vlaming van katholieke strekking de eer te verlenen. Vandaar.»

Rand

Veto: Met welke beleidslijnen in het achterhoofd heeft u de afdeling Engelse literatuur geleid?

Servotte: «Mijn voornaamste bekommernis was het bevorderen van de interne verstandhouding. In mijn leeropdracht heb ik geprobeerd voornamelijk de intuïtieve tekstbenadering te beklemtonen. Eerder dan het voor-schotelen van theorieën, heb ik steeds geprobeerd te benadrukken wat een lezer met een tekst kan doen. De eerste opdracht voor academisch onderwijs mag dan kennisoverdracht zijn, maar daarnaast is er de bredere bijdrage tot het cultuurleven in Vlaanderen, waar specialisten in de Engelse of Amerikaanse literatuur ook verantwoordelijk voor zijn. Dat is de reden waarom ik steeds recensies heb geschreven voor De Standaard der Letteren, net om op het bestaan en het belang van die literatuur te wijzen. Ik zou wensen dat mijn afdeling dat ook deed.»

Veto: U kiest dus voor vulgarisering van de wetenschap?

Servotte: «Vulgarisering is een gevaarlijk woord. Ik heb een tijdje geleden een artikel geschreven over wat dat nu eigenlijk was, die literatuurwetenschap. Leken zien daar vaak niets wetenschappelijks aan. Ik heb daarover als reactie gekregen dat het toch wel vulgariserend was. Anderzijds kloeg men erover dat het een moeilij-

ke tekst was. Mijn konklusie daaruit is dat het uitleg geven aan niet-specialisten een moeilijke zaak is, die voldoende gewaardeerd moet worden.»

Veto: Is het net niet interessant van die wetenschappelijke achtergrond gebruik te maken bij het schrijven van recensies? Het boek wordt dan benaderd vanuit een ander perspectief. Al te vaak zijn recensies in De Standaard der Letteren immers storende samenvattingen van korte inhouden.

Servotte: «Dat is inderdaad irritant, maar als je dat niet doet, hè, wordt er geklaagd omdat men niet weet waar het boek over gaat. Het recenseren is dus een moeilijke opdracht die behendigheid vergt en belang heeft. Tenslotte, vaak krijg je te horen van een ander wie dat hij een artikel van je gelezen heeft in De Standaard der Letteren, maar nooit komt er iemand naar je toe met de mededeling dat hij iets van je gelezen heeft in Dietsche Warande en Belfort of een nog gespecialiseerder tijdschrift.»

Veto: De student wordt wel voor een zeer moeilijke opdracht geplaatst. Hij heeft een al bij al nog zeer beperkte wetenschappelijke vorming, maar moet wel een gefundeerd werkstuk kunnen afleveren.

Servotte: «In literaire teksten wordt de student inderdaad gekonfronteerd met zo een verbozende hoeveelheid aan benaderingen, dat hij ze onmogelijk allemaal onder de knie kan krijgen. Wat moet die arme student

doen? Als een student een doktoraat maakt, zo is zijn ervaring, bestraft hij een deel van zijn tijd aan het zoeken naar een gefundeerde en werkbare methode. Dat alles wil allerminst zeggen dat het schrijven van een eindverhandeling nutteloos is. Het is zeer belangrijk dat een student minstens één keer een poging moet doen om zijn gedachten op een grotere afstand te formuleren.»

Veto: De Nederlandse schrijver en tevens docent Engelse literatuur Frans Kellendonk heeft ooit in een essay uitgehaald naar de volgens hem veelal overbodige artikels die zijn vakgenoten publiceerden. Kellendonk vond dat hun werk in de eerste plaats het maken van goede vertalingen was.

Servotte: «Vertalingen zijn belangrijk maar niet voldoende. Wanneer je door die vertaling iets in een tekst gevoelen hebt, moet je het ook kunnen communiceren naar de wetenschappelijke wereld. Het doel van het wetenschappelijk schrijven over de literatuur, lijkt mij het aansteken van lichten in de tekst, die de wandeling door de tekst verhelderen.»

Hoop

Veto: Er worden nogal veel lichten aangestoken in teksten. Moet er geen eind komen aan die overvloed aan publicaties?

Servotte: «De waarde van teksten bestaat ook hierin dat ze ons in tijd en ruimte verplaatsen. De manier waarop Shakespeare tegen de dingen aankijkt, is anders dan de onze. Door de wereld door zijn ogen te bekijken, kun je andere structuren onderkennen in je omgeving, dan wanneer je in je eigen traditie zou blijven. Zo een pluraal benadering kan tot versplintering maar ook tot eerbied voor de en het andere leiden.»

«Het huldeboek dat de oud-studenten voor mij gemaakt hebben, dat is precies wat ik goed vind. Het uitleggen van een passage naar het geheel van het werk toe, en dat van boeken over de tijdsgrenzen heen die de moeite van het lezen waard zijn.»

Veto: U bestudeert boeken die erkend worden als literaire meesterwerken. In de literatuurwetenschap is deze begrenzing van het kenobjekt aan het vervagen. Meer en meer wordt het geheel van de literaire produktie het onderwerp van onderzoek. Dat is misschien toch een interessante vernieuwing?

Servotte: «Waar ik bijvoorbeeld problemen mee heb, dat is de literatuur-sociologie. Het leven is al zo kort, dan hou ik me liever met het betere boek bezig. Aan een rijkere tekst heb ik meer. De aanpak zoals jij die schetst, is louter formalistisch.»

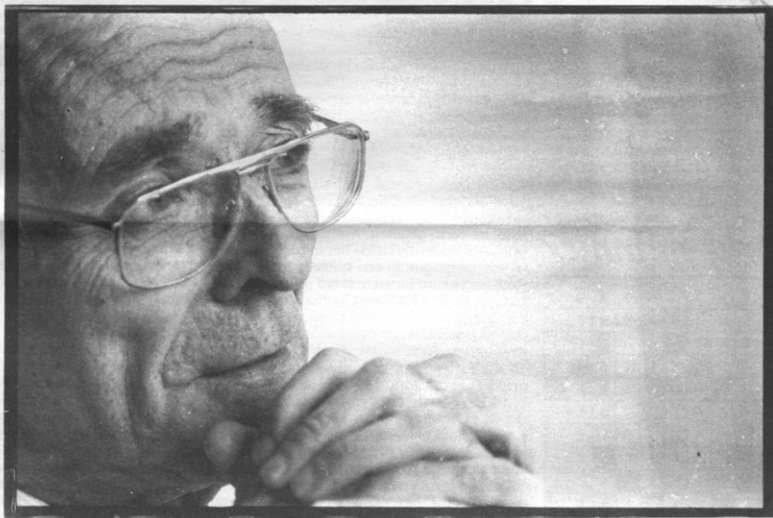
Veto: Het zou toch interessant zijn om ook teksten die nu niet tot de kanon gerekend worden, semiotisch te benaderen, te analyseren op een manier zoals dat nu alleen met de zogenaamd hogere teksten gedaan wordt.

Servotte: «Daar ga ik mee akkoord, alleen moet je niet aan mij vragen het te doen. Misschien vraagt een analyse van de grote schrijvers een grotere inspanning, maar ze levert uiteindelijk ook meer op. In die zin geloof ik ook dat literatuur natuurlijk niet samenvalt met geloof, maar wel propedeutisch ervoor is. Het gaat tenslotte bij beiden om het stellen van fundamentele vragen.»

Veto: Het pensioen. En wat nu?

Servotte: «Mijn bureau op het departement zal ik nog wel een tijdje houden. Ik hoop verder te lezen en te schrijven. De rest zal de toekomst uitwijzen.»

Jeroen Overstijns

(foto Karel De Weerd)

Een tweede jeugd tegemoet Kantus nu ook op cd

Het KVHV van Antwerpen stelde onlangs een cd voor. 'Io vivat' is, zoals de naam al laat vermoeden, een cd vol met studentliederen. Om meer precies te zijn, het is een bonte mengeling van wat gemeenzaam kantusliederen genoemd worden. Het is meteen ook een goede kans om het fenomeen kantus eens onder de loep te nemen, want kantussen lijken niet alleen populairder te worden, ze hebben ook steeds minder gemeen met de traditionele zangavonden van weleer.

Zowel de clubs als de fakulteitskringen organiseren vaak een kantus. Hoe zoiets traditioneel zou moeten gebeuren, is vastgelegd in de studentenkodeks van het KVHV. Deze regels dateren van 1935, toen Mon de Goeyse ze vastlegde in zijn 'Gedenkboek en Klubkodeks'. Ze zijn sindsdien nauwelijks aan veranderingen onderhevig geweest. Het boek beschrijft in vrij streng en strikte artikels het doen en laten van een studentenclub. Een van de activiteiten van de club is de kantus. Volgens de regels kunnen vrouwen het gebeuren slechts gadeslaan als gast van de club. Bier speelt een minder belangrijke rol, want het is slechts "een van de bestanddelen van de klubavond, niet het hoofbestanddeel." Het is dan ook aan de preses om erop toe te zien dat er geen overmatig drankgebruik aan te pas komt. De hoofdbrok van een kantus zou uit het zangleemant moe-

ten bestaan.

Heden ten dage lijkt wat die mooi omschreven regels maar weinig meer in huis te komen. Elke kantus heeft zijn eigen regels en zijn eigen straffen. De preses bepaalt de lijn van de kantus. Naast bier zijn — alhoewel in mindere mate — ook wijn en jenever een vaste waarde geworden in het kantusgebeuren. Dat heeft ervoor gezorgd dat heel wat mensen kantussen in een slecht daglicht plaatsen. Dikwijls worden deze geassocieerd met dronken, luidzinnige studenten.

Water

Dat heeft sommige kringen ertoe aangezet het element drinken bijna volledig te schrappen of zich tot het drinken van water of frisdrank te beperken. Want, beweren de verdedigers van zo'n alcoholvrije avond, zingen moet het belangrijkste zijn op een

kantus, en daarbij, men hoeft niet zat te zijn om vrolijk te doen. Daarnaast zijn er groeperingen die terug naar het oude willen. Het KVHV bijvoorbeeld heeft een soort van werkgroep die zich bezighoudt met de traditie. Een van de punten die die werkgroep tracht te verwezenlijken, is het in er herstellen van de originele, volgens de regels gehouden kantus. Men wil zelfs presides de kans bieden een traditionele kantus bij te wonen, zodat die dit op hun beurt verder kunnen doorgeven.

Maar tegenwoordig denken sommige presidia daar anders over. Heel wat studenten, vooral van de kleinere kringen, proberen de kantus om te bouwen tot een soort bijeenkomst voor het kleinere, beperkte publiek van hun fakulteit of kring, waar men samen kan drinken en zingen zonder zich al te veel te storen aan regels of zich te veel te buiten te gaan aan overmatig drankgebruik. Men doet een beroep op het gezond verstand van de aanwezigen, zodat er geen luid brullende senior meer aan te pas moet komen. Dat maakt dat er — contra-dictorisch genoeg — een steeds breder publiek op de kantussen afkomt. Personen die vroeger afgeschrikt werden door het grote alcoholverbruik, zorgen er nu voor dat het kantuspubliek uit een bonte mengeling van individuen bestaat.

De kantus heeft onlangs trouwens nog een ander geïnteresseerd publiek gevonden. Sabam, de vereniging die

in België toeziet op het naleven van de auteursrechten, schuimt met steeds grotere regelmaat de verschillende kantusstekken af om overtredingen vast te stellen. Heel wat liederen die daar gezongen worden, blijken namelijk ook in de huidige — vooral Vlaamse — showbusiness in de smaak te vallen. Dit betekent dat men moet betalen wanneer men in het openbaar deze liederen reproduceert. Vooral de grotere kringen ondervinden hiervan last. De kleine garnalen laat men voorlopig nog met rust. Het enige verweermiddel van de echte kantusliefhebbers hiertegen is hun liederen vooraf streng te selecteren.

Een ander probleem dat steeds meer voorkomt, vooral bij iets kleinere studentenclubs en fakulteitskringen, is het gebrek aan ruimten. Steeds minder kafee- en zaalhouders willen hun lokalen nog voor kantussen ter beschikking stellen, tenzij voor aanzienlijke bedragen, wat het 'kantussen' niet goedkoper en dus aantrekkelijker maakt. Daar komt nog bij dat de prijs voor de vaten bier er ook niet op achteruit is gegaan. Dit alles maakt dat het organiseren van een kantus zowel voor groot als klein verlies betekent. Het zorgt er ook voor dat het aantal kantussen sterk teruggelopen is.

Syntesizer

KVHV Antwerpen heeft, samen met de Katholieke Industriële Hogeschool Antwerpen, besloten een aantal van

de traditionele kantusliederen vast te leggen op cd. Hun selectie (van zowat vierendertig liederen, goed voor zeventig minuten muziek) bevat naast het 'Io vivat' en het 'Gaudeamus Igitur' onder andere liederen als 'Filia Pastoris' en 'Die Pappenhemer'.

Helaas is de uitvoering, op zijn zachtst gezegd, povertjes. Ongewijfd hebben commerciële motieven hierin een aandeel. Men had zich op zijn minst de moeite kunnen getroosten om een heuse fanfare of een heus orkest onder de arm te nemen. De syntesizer slaagt er bovendien op geen enkel moment in sfeer te scheppen. Zeker overdreven zijn de talrijke, soms op Strauss geïnspireerde intro's. Op een gegeven moment waant men zich meer op een paardemolen op de kermis dan op een kantus of zangfeest. Zelfs het koor slaagt er bij momenten niet in overtuigend over te komen. Hier en daar hangt zelfs een valse noot in de lucht.

Voor mensen die houden van een westernversie van 'Juchedi' of 'Krambambouli', of de Sesamstraatversie van 'De glilde viert' is het een absolute aanrader. De traditionele liederen zoals 'De oude roldersklacht' of 'Het zwartbruine bier' zijn echter absoluut niet geslaagd te noemen. Het idee is niet slecht maar de uiteindelijke produktie is allesbehalve een sukses.

Jan Verbrugge

Voor meer info betreffende de Io Vivat-cd kun je terecht bij het KVHV Antwerpen, telefoon 03/231.33.64.

Mikio Naruse in het Stuc Poëtisch pessimisme: seppuku of harakiri

Deze week vertoont het Stuc een aantal films van de Japanse kineast Naruse. De man wordt welens vergeleken met Ozu en Mizoguchi, maar heeft nooit dezelfde bekendheid genoten, zelfs niet in eigen land. Nochtans waren zijn films minstens even baanbrekend, en in die zin verdient hij een plaats tussen de grootmeesters van de Japanse filmgeschiedenis. Bovendien is zijn oeuvre erg Japans getint. Men vond zijn films zelfs te Japans om ze elders in de wereld te distribueren — onbegrijpbaar voor westerlingen, heette het. De vertoning van een selectie van Naruse's films in het Stuc is dus vrij uniek en bijgevolg niet te missen.

Tot het einde van de Tweede Wereldoorlog heeft de Japanse cinema zich ontwikkeld in een bijna totale afzondering van het Westen. Door het voortbestaan van een oudere, meer eerbiedwaardige vorm van cultuur, met name het kabuki-teater, maakte de Japanse cinema ook een veel langere 'primitieve' periode door. Kabuki is een sterk gestileerde dramatische vorm uit de feudale Tokugawa periode (1598-1867), die nog lange tijd heel erg populair is geweest. Terwijl de Japanse cinema in de eerste twee decennia van deze eeuw uitgroeide tot een grootschalige nationale economische sektor, werden de narratieve konventies van het kabuki-teater vlot overgenomen door de toenmalige Japanse filmmakers. Dit belette formele experimenten zoals in het werk van westerse regisseurs uit die tijd — Griffith, Eisenstein, Murnau — maar zorgde er tegelijkertijd voor dat de Japanse cinema een heel eigen unieke traditie kon opbouwen.

Banzai

Een van de belangrijkste kabuki-kenmerken dat zeer bepalend zou worden in de evolutie van de Japanse cinema, was de konventie van de bensji — een akteur die langs het podium stond en telkens het verhaal verduidelijkte voor het publiek. Bij de

Vorig nummer

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A	L	M	A	N	A	K	K	E	N
N	E	E	F	A	R	G	O		
G	I	S	K	L	I	S	L		
O	B	G	O	T	S	P	E		
L	A	A	R	S	T	O	N		
A	N	N	A	V	E	T	E	S	
D	U	F	F	E	L	R	B		
L	S	I	R	E	A	G	A		
E	L	E	I	A	R	I	A		
T	O	E	T	S	S	T	E	E	N

Anne Frank

De tentoonstellingsreeks rond Anne Frank loopt op zijn laatste benen. Na een terecht succesvolle tocht door de belangrijkste Vlaamse steden, heeft CSC Vormingswerk de tenten opgeslagen in Antwerpen. Wat vooral opviel was de kracht waarmee de boodschap sober en net daarom zo intrigerend werd uitgebeeld. Niet toevallig zal het volgende project draaien rond de Amerikaanse strip Maus van Art Spiegelman, evenzeer als het dagboek van Anne Frank een literair monument over de Endlösung, waarvan het tweede deel terecht als eerste strip de meest prestigieuze Amerikaanse literaire prijs, de Pulitzer Prize, won.

Maar eerst is er nog de afsluiting van de Anne-Frankreeks, in de vorm van een literaire avond met een veelbelovend programma, nu vrijdags in de vlak aan het Centraal Station gelegen Koningin Elisabethzaal in Antwerpen. Achtschrijvers — waaronder Marcel Möring, Erik Verpale, Miep Gies en vooral het tot Anne Frank van de jaren negentig gebombardeerde Joegoslavische meisje Zlata Filipovic — en acht hoofdredacteuren lezen een dagboek van de voorbije week voor. Meer info op 02/502.64.01. Voor de eerste vijf lezers die dinsdag bij de Veto-redactie langskomen, hebben we een gratis kaart liggen!

(jo)

IMEXCOM
TECHNOLOGY LEUVEN
Your Computer Specialist van Leuven
De beste prijzen in town!
Burgemeesterstraat, 3 3000 - Leuven
Tel : 016-22.32.82 - Fax : 016-22.04.85

invloed van de westerse cultuur was niet meer te stuiten. Zo was er de vloedgolf van Amerikaanse films: Frank Capra, John Ford, Howard Hawks en Orson Welles werden de nieuwe helden voor de naoorlogse generatie Japanse filmmakers. Vele Japanse studio's kopieerden wijselijk de Amerikaanse stijl en thema's. De enige nationale (Japanse) onderwerpen, opgelegd door de SCAP-administratie — Supreme Commander for the Allied Powers —, waren de nieuwe sociale vrijheden, verworven door de instelling van een democratie, en vooral dan de emancipatie van de vrouw. Zowat alle grote meesters van de Japanse cinema van toen hebben films over dit thema gedraaid: Mizoguchi, Kurosawa, Ozu, Goshō, en Yoshimura.

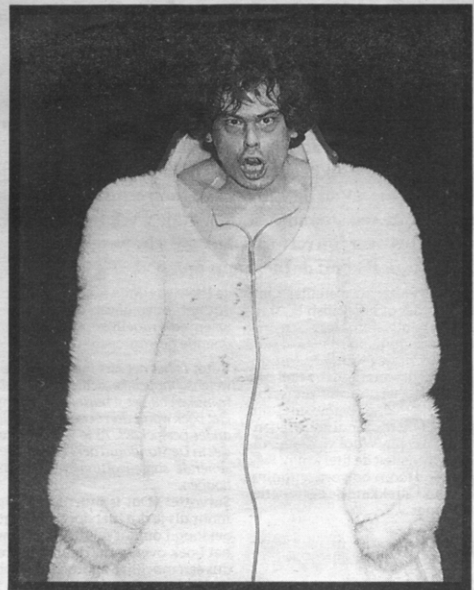
Kroepoek

De films van Mikio Naruse hadden eveneens vaak als hoofdpersonage een vrouw; in zijn films nam hij telkens systematisch hun standpunt in. Zijn werk vertoont echter belangrijke verschillen met dat van zijn tijdgenoten. Dat had te maken met het feit dat hij, net als Ozu, een heel eigen filmsche stijl had ontwikkeld die bewust inging tegen de Amerikaanse narratieve kodes. Ook kwa inhoud is zijn werk erg Japans, nog meer zelfs dan dat van Ozu waarmee hij toch heel vaak wordt vergeleken.

Vooreerst behandelen zijn films het alledaagse leven van de lagere klassen — Naruse's eigen milieu — in plaats van de middenklasse. Bovendien wordt dat leven veel harder, compromislozer, haast gewelddadiger afgespiegeld dan gewoonlijk. Het zijn stuk voor stuk pessimistische melodrama's — met uitzondering van zijn eerste films, absurde slapsticks, — over het fatum, het lot dat men onder geen beding kan ontwijken, over de sociale structuren waarin iedereen gevangen blijft (en vooral de vrouw), over verloren illusies en de vergane hoop op een beter bestaan. In tegenstelling tot de personages van Ozu, die in hun lot berusten door een gemoedsstemming die hen doet uitstijgen boven de aardse miserie, blijft het bestaan voor Naruse's personages bikkelhard. Berusting vereist immers zelfreflexie, inzicht in de ander en een visie op het leven, en dat is iets wat de Naruse-personages niet geven is. Hierdoor hebben zij meestal een heel eenduidig karakter; ofwel zijn ze goed ofwel zijn ze slecht.

Zen

Wat zij wel hebben meegekregen is een onuitsproknen vorm van vergifenis tegenover de naaste, die tenslotte hetzelfde trieste lot beschoren is als henzelf. Emoties als verdriet of haat krijgen ook geen greep op hen; ze lijken zich slechts aan te oppervlakte van hun lichamen af te spelen, zonder werkelijk door te dringen tot hun psyche. De emoties zijn heftig maar tegelijk ongripbaar. Dit heeft als gevolg dat de kijker niet met een pessimistisch gevoel wordt achtergelaten.

Knaag — Het Vetokonijn komt naar je toe dit voorjaar! Na een winterslaap werpt het zich vanaf maart weer volop in de actualiteit. Daarom niet alleen vanaf nu weer een frekwente aanwezigheid binnen de Veto-kolommen. Om zijn wederopgetreden kracht bij te zetten, zullen nu ook de Vlaamse teaterpodia geteisterd worden door de aanwezigheid van het pluiszige aller Veto-medewerker. Maar ons konijn is niet voor niets opgevoed met democratisch gekweekte worteltjes, het heeft dus naar samenwerking gestreefd. Een beginnend artiest, luisterend naar de naam Jan Fabre, mocht meewerken bij het tot stand komen van de voorstelling, die de naam 'Wie spreekt mijn gedachte...' meekreeg. De Leuvense vrienden van het knaagdier trekken maandag en dinsdag 21 en 22 maart naar de Stuczal in de Vlamingenstraat 83. Onthuld werd nu al dat het jachtseizoen ook nu weer centraal zal staan, alsmede ook het verwijderen van hardnekkige bloedvlekken uit allerhande oppervlakten. Kaarten kunnen besteld worden op het nummer 20.81.33. Dit beest is in bezit van het Veto-kultuurwaardek.

(jo)

De typische cinematografische stijl van Naruse heeft veel gemeen met die van Ozu: de camera beweegt zelden en de kaders onthullen moel uitgebalanceerde composities. Evenals Ozu maakt Naruse veel gebruik van zogenaamde stillevens-shots: bijvoorbeeld wanneer een akteur de kamer verlaat, blijft de kamera in een stationaire positie om de achtergelaten lege ruimte te filmen gedurende een hele minuut. Op die manier krijgt ook de ruimte buiten het beeld een significante rol in de actie. Dit heeft te maken met het mu-koncept uit het Zen-boeddhisme, een doktrine die de ruimten tussen de materialen, gebruikt om een kunstwerk te produceren, beschouwt als

een integraal deel van dat werk.

Een ander kenmerk van Naruse's signatuur is het systematisch onortodoks gebruik van kijkrichtingen: de richting waarin de personages kijken bij over-de-schouder-shots bijvoorbeeld is volgens westerse normen totaal verkeerd. De afstandsverhoudingen (tussen voorgrond en achtergrond) kloppen ook niet altijd. Deze werkwijze leidt tot een dubbele verstorving van de werkelijkheidsillusie: ze benadrukt de diskontinuiteit van de shotwisseling en legt een van de meest essentiële methoden van dieptesuggestie bloot waarover de dominante (westerse) cinema beschikt. Naruse ging dus heel bewust in tegen de kodes van een cinema die de toeschouwer telkens weer in de illusoire wereld van de film onderdompelt. Bij hem wordt de kijker met de neus op de feiten gedrukt: het leven is een strijd.

Mieke Deceuninck

Vanaf volgende week in VETO
De avonturen van
KWAKZALVER EN KNETTERGEK
Een fotostrip door NIX en ZEN

**Volgende week episode 1:
KNETTERGEK IS ZICHZELF TE SLIM AF.**

ABC design

professionele
tekstverwerking
vanaf 50 fr. per blad.

info: 016/82.40.07

Zoekertjes

- Begeesterd, geëngageerd gemeenschapshuis zoekt enthousiaste koten(o)l(e) met ons lief en leed te delen, tel. 29.17.04.
- Wil je op een gefundeerde manier discussiëren over actuele vraagstukken? Koncentra is een discussiegroep van KUL-studenten. Info bij Chris Rofaert, Blijde Inkomststraat 121, tel. 29.42.51.
- Ahal! Mr Sandman was er deze keer niet, de kuise Suzanne echter wel. Twee gliuipers (M Vanilli?) bekeken haar met priemende blikken — die mannen toch... Groeten aan alle Prima Donna's en hun koerante maten. Knit.
- De vliegende sigaar zegt: "Het leven is veel moeier als je vliegt".
- "Ik zal nooit meer liegen!", hoopten we dat hij ons zou zeggen. Maar nee, nu, Enkel de paus kan hem nog klementie geven. 't Is niks Rogerke. Je bent dan toch maar bompige geworden. Stientje.
- Jo, lieve schat, alles is vergeven en vergeten. Zie je wel dat de vrouwen alleen maar last opleveren!! Hevig verlangend naar een heilige lambda-slow: kusjes van Jeroen.
- Godengeligende preses? Wat een blasfemie! Ook deze dad van hybris zullen wij, de goden, niet ongestraft laten, nietge aardwormen!
- Attentie! Jaune Tourojers speelt deze week op verplaatsing: de Gele Karavan gaat op toernee in Gent: 21/3 Charlatan, 22/3 Zwarte Kat, 24/3 Frontline, 25/3 Kapelleken. Info bij Piet op 25.58.27.
- Godot waarschuwt: "Noem cosa nostra cal, onze meester cwal, het doel is progressieve conservatieve spelling".
- Zeg 1/1, doe je wel? Of wat?

• Kamers en studio's te huur in groot en gezond gemeenschapshuis (vers geschilderd). Alle sfeer en comfort (living, keuken, badkamer, tuin met zonneterras en zwembad, telefoon, pingpongtafel, dak...). Een vanaf april, rest vanaf juli. Voordeelprizen. Mechelsestraat 188 (enkel na 19.30 u).

• Liefste Wim: ten gevolge van het ontbreken van je boeiende persoonlijkheid, ben ik het vorige week vroeger afgestapt bij types. Wil je me volgende week weer aan mijn bank kluis-teren?

• Gezocht: Kristin Hersh, om 's avonds voor het slapengaan 'Velvet Days' fluiseteren in mijn oor te komen zingen. Three Bugs.

• Aan Joris 'Wat een wijf!': ik heb toch langkanker en een meer lieflijk karakter (daarboven ben ik toch leekder dan mijn broer).

• Ben nog steeds op zoek naar mensen die Valentijn vieren en een korte, volkskundige vragenlijst willen invullen voor mijn tesis. Stop name en adres in mijn bus. Kristien Lauwers, St.-Maartenstr 20/13.

E-COPY

Het "groene" copy-center van Leuven. Gerecycled en 100% chloorvrij papier. Thesissen - Cursussen - Folders. Formaat A5 tot A2. ALLE inbindingen, Plasticificeren tot A3 Snel - verzorgd - volledig afgewerkt.

Tiensestraat 118
3000 Leuven
tel.: 016 - 23.30.30
fax: 016 - 23.34.31

CANON Kleurkopie 50 Fr. en minder. van 9 u. tot 22 u. doorlopend. zat. 10 u. tot 17 u.

KAFEETHEORIEEN

ALS ALLE MENSEN HUN LEEFRITME WAT Zouden VERLAGEN

... HUN BEWEGINGEN WAT Zouden VERTRAGEN ...

ALLES EEN SOEPEL EN KONTINU VERLOOP GEVEN ...

DAN Zouden ER AANZIENLIJK ...

MINDER ONGELUKKEN GEBEUREN

JO MEUWISSEN

bvba

Alle verhuur video-, klank- en lichtmateriaal voor seminars, evenementen, optredens, fuiven en TD's

LCD - VIDEOPROJECTOREN DISCOBAR

016/201.301

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Horizontaal — 1 Laag-bij-de-gronds 2 Mansnaam — Juffers van bepaalde afmetingen 3 Turkse titel — Rondedans — Havenonderdeel 4 Titanium — Luikse gemeente 5 Lichaamsdeel — Meisjesnaam 6 Houding, schijn — Duitse filosoof 7 Metaal — Dwarsmaat 8 575 meter — Geladen deeltje — Vrouw waarmee alle ellende begon 9 Schande — Zangvogel 10 Meubels om arbeid aan te verrichten.

Vertikaal — 1 Grieks filosoof — Schuifel 2 Juiste redenering — Meisjesnaam 3 Dochter van lord Byron — Geit — Bijwoord 4 Voorzetsel — Heldhaftig 5 Opstootje — Wijnsoort 6 Geloofsopvatting — Vrouwelijk dier 7 Jongensnaam — Science fiction 8 69 cm — Griezelig — Een zekere 9 Veerkracht — Waardig 10 Verlang vurig — Schoeisel.

Door Filip De Keukeleere

- Nieuwe presidimpust voor Bart Burgie: metoik van Klio.
- Als je nog niet tegen de geur van een pijp kan, zul je nooit een lief vinden. Ingrid. Pijp.
- Eens zal volgend jaar wel verliezen. Een moderdie Klioet.
- Niet allemaal tegelijk liefst!
- Tautje, ik heb jullie ook gemist. Hansje.
- Hoe er hebben jullie me gemist?
- Volgende keer wil ik ook wel mee naar Antwerpen.
- Te koop: burgie. Braaf beest. Zit wel overal waar hij niet thuishoort, nog niet zindelijk. We leggen geld bij.
- ABBC nodigt oorlogsmisdadigers uit tot actief lidmaatschap.
- De vliegende sigaar zegt: "Het leven is als een sigaret: minderwaardig."
- Is Klio in Berlijn dan ligt Loko op zijn gat. Weizen.
- Is Weizen in Berlijn dan zit Klio in Loko. Zijn gat.
- Verloren in omgeving Parijsstr-Mechelsestr: gele plasticke zak van Club, met zeer persoonlijke zaken gaande van onderbroeken tot toiletzak, pyjama en horloge. Beloning indien teruggebracht op Mechelsestr 57, tel. 23.15.94.
- Siem Jeroen Eggermont is nen toffe gast.
- Jongvrouw Chantal ik hou van je. Grael-ridder Galahad.
- De graelridders leven meer dan ooit.
- Griet, zonder Unio-blauwhelmen was het inderdaad niet langer vol te houden. Bedankt (ook aan alle helpers) voor de heerlijke broodmaaltijden en tot volgend jaar.
- Verloren (wschl in AV) zwarte leen tas (esprit) met rode pennedoes (Oilyly). Breng dit ab naar kafee de Flint, F Lintstr 4. Zeg maar dat het voor Nat is.
- Nico for preses — Annick De Vis for sport.
- Krantekop: VTK beschuldiging van afvaldumping in Klio!
- Voor hoevelen nemen ze hem terug?
- Bart Burgie: zoals het klokke thuis tikt, tikt het nergens!
- Het ABBC zal weldra tot aktie overgaan.
- Inge, vrijheid is mooi, vrijheid is zalig, maar toch wil ik een deel opofferen voor jou. Stientje.
- De vliegende sigaar zegt: "Leve de diskriminatie tussen rookwaren."
- Hoewel een pijp veel beter ruikt.
- En wat met een goe jointje?
- Hansje Gluur, de lol is er bijna af, jong! Een nummer.
- De Roze Drempel & het Labyrinth fuiven vrijdag 25 maart in Albatros! Voor homo's, lesbiennes, biseksuelen en sympatisanten! Be there.
- Kriminoloog zoekt werk te Leuven. Lang haar geen bezwaar.
- Met heel Klio, maar niet met mijn hoor, Brenck.
- Mieke, wat gebeurt er allemaal in de keuken van de Pronto?
- Speel nu eens serieus kaart in plaats van altijd voor miserie en picolo te gaan.
- Grietje, waarom heb je me vorige week niet geschreven? Je had toch geen indigestie van al die peperkoek? Je teergeliefde broetje.
- Joris, had jij geen lief in Antwerpen?
- Mieke, foel toch, 17 ur lang slapen! Dat komt ervan wanneer je de bloemetjes gaat buitenzetten in Antwerpen.
- Raf, zaag niet.
- Echte kaartspelers maken veel en luid ambras, moeder.
- Wanneer spelen we eens boomkewies?
- Blink 55, u zingt vals.
- Koen, je koopt toch geen slag die je al hebt!
- Tav, wanneer groen bier in de Fak?
- Berlijn staat nog recht, alleen is er geen enkel glas Weizenbier meer te vinden.
- Of ze nu in Berlijn zitten of in Leuven, rodde-len doen ze toch, die Klioeten.
- Wat is een zoo nu zonder kangoeroe?
- Voor mij noch een Kartoffelcuppie.
- Gevonden: donkergeene jas met roze kraag in tenniscamio Torres. Terug te bekomen met gedetailleerde beschrijving, Brusselsestraat 165, bij Luc Vautmans, tel. 28.99.19.
- Lieve mensen, wij vragen haren: wie gaat er mee (dat is om alle kleine en grote miserie het hoofd te bieden). Manke.
- Homojongeren Het Goede Spoor. Briefschrijftarie naar leerkrachten uit het middelbaar. Ma 28/3 om 20.00 u Mar-Theresiastr 114. Jong en homo, lesbos of bi? Kom eens langs.
- Voor een persoonlijk gesprek of informatie over homoseksualiteit: Roze Drempel-ont-haal, elke dinsdag 20.00 u tot 23.00 u, Jac JP Minckelstraat 47c, Leuven, tel. 20.06.05.
- Koentje, als je met ons scheidt, mag je eerst wel eens voor een sociale traktatie zorgen! Manke.
- Mijn muze laat mij in de steek. Lees volgende week de Veto, misschien volgt dan een betere poging. 't Is nogal zwak, dat geef ik toe. Beschouw het maar als straf van het met voorbedachten rade beledigen van kotengeten. Het leuke aapje.
- Voor al uw typwerk, tessen, tekstverwerking tel. 25.78.97.
- Grapje, Koentje: doen wij wel!
- Echte heren denken aan het fatsoen, de dames in het gezelschap en de buien.
- Ra, ra, wat is ons Hansje? Manke.
- Wil je graag pennevrinden uit de rest van de wereld of wil je gewoon postzegels uitwisselen, schrijf dan met postzegel van 16 fr naar IPF, Hertogenaan 37, 3210 Linden.
- Bart, met veel passie en durf lukt alles.
- Er broeit iets in de geologie tussen Veronique en I.
- Ook Ivo heeft nu sneeuwklodes in zijn haar. We raden hem, en deze tip geldt ook voor Tom Diez, Head & Shoulders aan.
- Carnaval is voorbij, Maja de bij.
- Voor al mijn vrienden en mijn kameraden: probeer eens Leo, Tom De Decker.
- Tautje, pas op, of we vlechten nog eens snoepjes in je haar, en dan weet je wellicht ook niet meer waaraan je begonnen bent! Manke.
- Zjoebeke, bedankt voor de broodjes.
- Ik kus liever Hans dan Kurt.

Een jaar Veto bij je thuis of op kot?

Breng dit briefje ingevuld binnen + 250 frank (350 voor niet-studenten), of stort het bedrag op rekeningnummer 001-0959719-77.

Naam en voornaam: .....

Adres: .....

Ik ben student/niet-student en betaal 250/350 frank. Helaas hebben wij geen berg CD's of stapels boeken liggen om als welkomstgeschenk weg te geven, maar onze eeuwig dankbaarheid hebben we in ieder geval al speciaal voor u gereserveerd.

AGENDA & VALVAS

DOOR KAREN DE POOTER
alle gegevens voor agenda en valvas moeten ten laatste vrijdag voor verschijnen om 18.00 u op het redaktieadres bezorgd worden. Vermeld duidelijk alle informatie (datum, uur, plaats en prijs).

MAANDAG
20.00 u FILM 'Johnny Guitar' (1953) van Nicholas Ray, met de klassieke eenzame cowboy die het opneemt tegen een bende bandieten, in Stuc, toeg. 100/150.
20.00 u GESPREKSAVOND Professor Burggraeve spreekt over: 'Van ontdekking naar een geïntegreerde homoseksuele levenswijze', in Jan Stasstraat 2, toeg. gratis, org. Homojongeren Het Goede Spoor.
20.30 u TEATER Marc Van Overmeir speelt 'Wie spreekt mijn gedachte...' van Jan Fabre, in Vlamingenstraat 83, toeg. 300/400, org. Stuc.

DONDERDAG
20.00 u FILM 'Germomel in de bergen' (1954) van de Japanner Mikio Naruse over het verdwijnen van de familiebanden, in Stuc, toeg. 100/150.
20.00 u KONCERT Kleinkunst van Bram Vermeulen, in Minnepoort.
20.15 u KONCERT Jubileumconcert van 25 jaar Leuvens Universitair Koor, olv Han Kooie, in Grote Aula, MTC, toeg. 150/200.
20.30 u KONCERT Everything is Slow, Psychick Warriors ov Gaia, Buddha Building en dj's Robert Leiner en Staalfact, toeg. 350/400, org. Conzo Circus.
20.30 u TEATER Stan speelt 'Maten', naar Measure for Measure' van Shakespeare, in Vlamingenstraat 83, toeg. 200/300, org. Stuc.

KRIMEN
21/03 om 20.30 u: Gastspreker Marc Van Dousselaere over gemeentepolitie, in Zaal Noor-dame.

MECENAS
21/03 om 17.00 u: Schaatsen in Haasrode, aan MSI. 22/03 om 19.00 u: Maffiaspel, boven fak L. (tweede verd); 23/03 om 12.00 u: Picknick; op Ladeuzeplein; 23/03 om 20.00 u: Poëzie-avond, boven fak L&W (tweede verd); 24/03 om 22.00 u: Fuif (samen met Historia), in Albatros, ink. 50/70.

DINSDAG
14.00 u LEZING 'Redt de arbeidsduurvermindering de verzorgingsstaat?' door Jef Pacolet, onderzoeksdirecteur van het Hiva, in Seminariezaal 01.55, Blok A, Van Evenstraat 2A, toeg. gratis, org. Departement Sociologie KU Leuven.
20.00 u FILM 'De Maaljdij' (1951) van de Japanse filmmaker Mikio Naruse, over de perikelen van een ontwrickt koppel, in Stuc, toeg. 100/150.
20.30 u TEATER Marc Van Overmeir speelt 'Wie spreekt mijn gedachte...' van Jan Fabre, in Vlamingenstraat 83, toeg. 300/400, org. Stuc.

VRIJDAG
20.00 u FILM 'Drijvende wolven' (1955) van de Japanner Mikio Naruse over een vrouw die sterft voor haar absolute liefde, in Stuc, toeg. 100/150.
20.30 u TEATER Stan speelt 'Maten', naar Measure for Measure' van Shakespeare, in Vlamingenstraat 83, toeg. 200/300, org. Stuc.

PSYCHOLOGISCHE KRING
21/03 om 19.00 u: Statutaire kringvergadering, in lokaal 00.14. 23/03 om 11.15 u: Bijeenkomst studenten klinische psychologie, in lokaal 00.14.

WOENSDAG
13.00 u UUR KULTUUR Dichter Leonard Nolens leest voor uit eigen werk, in Mgr Sencie-instituut 03.18 (Ravenstraat), toeg. gratis, org. Kultuurkommissie.
20.00 u FILM 'De Flits' (1952) van de Japanse regisseur Mikio Naruse, over een jonge vrouw die vlucht voor een verplicht huwelijk, in Stuc, toeg. 100/150.
20.00 u POEZIEAVOND S. Vermeulen, J. Govaerts, H. Brems, Jackson, E. Van Isterbeek, A. Middendorp, in Michotte (Tiensestr. 102), toeg. 100/120.
20.00 u TEATER 'De honden in het zegekoer', een teatermonoloog over de laatste levensdag van Irma Laplasse, in Minnepoort, toeg. 180/200, org. KVHV.
20.15 u KONCERT Jubileumconcert van 25 jaar Leuvens Universitair Koor, olv Han Kooie, in Grote Aula, MTC, toeg. 150/200.
20.30 u TEATER Stan speelt 'Maten', naar Measure for Measure' van Shakespeare, in Vlamingenstraat 83, toeg. 200/300, org. Stuc.

ZATERDAG
20.00 u VRIJ PODIUM Optredens van Cousin Kim, Yerdle the Turtle en Brasso Citano, in Jeugdhuys Sojo, Een Mellaan 35, Kessel-Lo, toeg. gratis, org. Jeugdhuys Sojo.

ZONDAG
11.00 u KONCERT 'Lente Triptiek': Leuvense koren bezingen de lente, in Kapel Romaanse Poort, toeg. 150, org. Cultureel Centrum Leuven.

KRINGVERKIEZINGEN

De verkiezingskoorts slaat weer toe. Alle ploegen worden dan ook van harte uitgenodigd om hun verkiezingsaktiviteiten aan de Veto-valven te komen plakken. Binnenbrengen voor vrijdag op 's Meiersstraat 5.

MEDIKA: Genesis

21/03 om 14.30 u: Film + Mattheuspassie, in Doc's bar. 21/03 om 20.00 u: Debat over de medische opleiding, met receptie, in Gasthuysberg, Aula GA.3.
22/03: Alibiërvanavond, in Doc's bar. 22/03 om 21.30 u: Faskoloproessie, zie valven. 23/03: laatste middagmaal, in Alma Gasthuysberg. 23/03 om 14.00-17.00 u: Bloknamiddag, in Gasthuysberg. 23/03 om 21.30 u: Optreden Medika-band, in Doc's bar. 23/03 om 22.00 u: Optreden Vader Abraham, in Doc's bar.

POLITIKA: Ploeg X

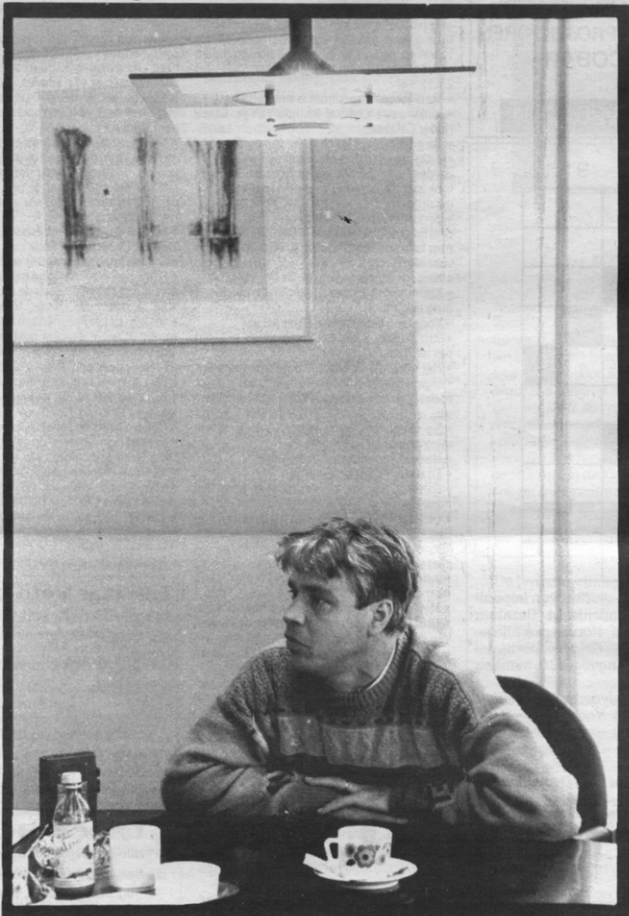
23/03 om 19.00 u: Manifestatie voor steun aan het wetsvoorstel van Objektief, op Ladeuzeplein. 23/03 om 20.30 u: Praatkafe met Nadine Buisse van vzw Open Grenzen en Cecile Harmie van Aglyver over het wetsvoorstel van Objektief, in Rumba. 23/03 om 23.00 u: 'Black Panther Party', in Rumba.

Niet meteen de ideale biotoop voor een Vlaamse Leeuw

Bert Anciaux: "Ge moet bij Agalev al mos op uw tong hebben om ne goeie groene te zijn"

Anciaux ontvangt ons in het hoofdkwartier van de Volksunie, toevallig of niet in de schaduw van de Madou-toren, waar het Vlaams Blok haar kantoren heeft. "Je bent de eerste smeerlap die me daarop wijst." De toon is meteen gezet. Den Bert wil het graag informeel, vraagt soms of hij niet te grof is en gebruikt graag voornamen. Jef Valkeniers heet nu Jef Laweit en dan zijn er ook nog Jos en Mieke. Wij hielden het bij meneer de voorzitter en vroegen hem meteen wat dat Vlaams-nationalisme van de Volksunie nu zo specifiek maakt.

(foto Asella De Vos)

"Ik denk dat de mensen van het KVHV maar eens moeten gaan beseffen waar ze zelf naartoe willen met dat Vlaanderen, of ze wel een verdraagzaam, pluralistisch Vlaanderen willen."

Veto: Dan krijg je een slimme omdememer die een nieuw spelletje uitvindt waar een Vlaamse leeuw in voorkomt, en dan sta je nergens met dat dekreet.

Anciaux: «Daarom moeten er ook een aantal kwaliteitsnormen worden opgelegd.»

Blanpain

Veto: En wie gaat dan bepalen wat wel en wat niet aan die normen beantwoordt? Het is toch nogal elitair om VTM buiten de Vlaamse cultuur te plaatsen terwijl het de cultuurbeleving vormt van de overgrote meerderheid van dat Vlaamse volk van u.

Anciaux: «Maar ik ga ervan uit dat een overheid ook een opvoedende taak heeft. Wat er nu wordt uitgezonden getuigt vaak van een totaal gebrek aan creativiteit. Er zijn honderden teatergroepen in Vlaanderen. Die brengen kwalitatief veel hoogstaander werk.»

Veto: Als u het label 'kwaliteit' wil verbinden aan het label 'Vlaams', dan wil ik het graag even hebben over het culturele gehalte van de IJzerbedevaart. Die vendelzwaaijer en die flauwe danspasje, dat is toch nog eens een reliëf.

Anciaux: «Ik denk dat die uitspraak voor een stuk gebaseerd is op een vooroordeel. Maar anderzijds is het inderdaad zo dat de IJzerbedevaart, die inhoudelijk zeker vernieuwend is, dat ook wel eens in de vorm zou mogen tot uiting brengen. En al die 11-julivieringen, met steeds

dezelfde dansgroepen, daar moet inderdaad eens aan vernieuwing worden gedacht.»

Veto: Uw partij ruimt in haar campagne heel wat plaats in voor haar onderwijsprogramma. De Leuvense professor Blanpain is een van uw naaste VU-medewerkers. Wat vindt u van de onderwijsplannen die hij onlangs publiceerde?

Anciaux: «Roger Blanpain werkt hoe langer hoe meer mee met de VU. Mijn strijd tegen een duale samenleving wordt door Roger Blanpain helemaal onderschreven. Het pleidooi van Roger rond creatief onderwijs is ook mijn pleidooi. De Vlaamse economie moet op internationaal vlak gedragen worden door mensen met meer fantasie, meer eigenheid, meer creativiteit. Die waarden moeten dan ook in ons onderwijs duidelijker aan bod komen, gekoppeld aan waarden als gemeenschapszin en dergelijke.»

«De Volksunie pleit voor een drastische verhoging van het kindergeld, en een belasting daarop zodat er echte solidariteit is. Voor studenten willen we een studietoeloo invoeren, die de reële kost van het onderwijs dekt.»

Veto: Geloof u echt dat dat de plannen van Blanpain zijn? Hem kan precies verweten worden dat hij wil afsterven op een duale samenleving.

Anciaux: «Helemaal niet.»

Veto: Hij wil kostendekkende inschrijvingsgelden voor het hoger onderwijs. Hij pleit helemaal niet voor studietoeloo, maar voor een studietoeloo voor de

minder begoeden, die komt te vervallen als je moet bissen.

Anciaux: «Dan ken ik die plannen van Blanpain nog niet goed. De grondgedachte van die ideeën, die ik samen met hem heb besproken, ging uit van de competitiviteit van Vlaanderen in de wereld.»

Veto: Er werd hem dan ook een enge economistische visie op onderwijs verweten.

Anciaux: «Hij heeft er gelijk in dat het onderwijs een belangrijke rol speelt in het bepalen van de economische inzet van een gemeenschap. Maar als de dingen die je net opnoemde inderdaad door hem verdedigd worden, dan zijn er blijkbaar fundamentele tegenstellingen met onze visie op onderwijs. Het onderwijs moet zich veel meer richten op individuele menswording en gemeenschapszin, op herwaardering van gevoelens in tegenstelling tot het louter competitief mededraaien in de samenleving.»

Veto: Maar als u zijn plannen mee hebt voorbereid, dan moet u toch weten wat zijn ideeën zijn?

Anciaux: «Ik heb zijn boekje 'De negen nullen van lerend Vlaanderen' hier liggen, maar ik geef toe dat ik het nog niet gelezen heb. Maar de Roger is altijd nog niet geweest die probeerde te shockeren. Hij heeft dat nog gedaan.»

KVHV

Veto: Zo is er nog een geval geweest in uw partij. Professor Steeno kataloogeerde in het boek 'Wegwijs Gezondheid' homofilie onder de afwijkingen en de ziektes.

Anciaux: «En dat kan niet voor ons. Hij is dan ook na gezamenlijk overleg uit de partij gestapt.»

Veto: Prima. Maar een kiezer die Vlaams nationalistisch is, een breekpunt maakt van rechten voor homo's, voor amnestie is, een progressief sociaal beleid wil voeren, de Vlaamse Leeuw zingt en mi-

«Blijkbaar zijn er fundamentele tegenstellingen tussen de visie van Blanpain op onderwijs en die van de Volksunie.»

granten wil integreren. Wie is dat? Waar ga je die vinden?

Anciaux: (steekt vinger op) «Hier zit er ene! Ik vind het helemaal niet vies dat iemand die progressief is een zekere verbondenheid voelt met zijn volk. En ik ben ervan overtuigd dat dat naar de toekomst toe nog belangrijker zal worden.»

Veto: Neem nu de mensen van het KVHV, waarvan er waarschijnlijk toch een heel aantal tot uw electoraat behoren. Denkt u dat die dezelfde houding tegenover Steeno zouden aannemen?

Anciaux: «Ik denk dat de mensen van het KVHV maar eens moeten gaan beseffen waar ze zelf naartoe willen met dat Vlaanderen, of ze wel een verdraagzaam, pluralistisch Vlaanderen willen. Als ze een Vlaanderen willen waar alleen over verdraagzaamheid wordt gesproken, maar waar het niet in daden wordt omgezet, dan moeten ze maar verder gaan met het steunen van mensen die homofilie als een afwijking beschouwen.»

Mos

Veto: U had het daarstraks over de CVP. Goeie vrienden aan het worden in Antwerpen?

Anciaux: «Ik ga daar nog geen definitieve uitspraken over doen. Het programma van de eenheidslijst VU-CVP in Edegem heb ik nog niet gezien. Maar denk vooral niet dat dit nationale allures kan krijgen. Er roert ook nog wat in Mechelen, al denk ik dat dat een kwakkel van De Standaard is. Maar als het waar dan ook zo iets wordt als een centrum-rechte beweging, dan zeg ik gewoon nee. Daar komt niets van. Maar ik denk dat er binnen de CVP ook heel wat progressieve figuren zitten.»

Veto: Maar u schuurt zich in uw uitspraken nochtans meer en meer tegen uw vrienden Jos en Mieke van Agalev aan.

Anciaux: «Nee, zo noem ik hen niet. Of ja, de Jos is wel een vriend. Maar wij zijn geen partij waar geen nieuwe ideeën aan bod mogen komen en dat is Agalev wel. Ge moet daar al mos op uw tong hebben om ne goeie groene te zijn. Jos en Mieke worden daar in het ongelijk gesteld door de fundamentalisten. Maar natuurlijk heb ik sympathie voor een aantal mensen van Agalev. En zij ook voor de Volksunie. Ik stel alleen maar vast dat wij al fundamentele keuzes gemaakt hebben en Agalev nog niet. Wie moet dan de eerste stap zetten?»

Bert Anciaux: «Vlaamser zijn dan ooit' betekent dat we ons niet alleen met structuren willen bezighouden, niet alleen met de kommunautaire kwesties. We willen ons nu meer richten op de invulling van dat Vlaanderen. Opkomen voor het Vlaamse belang betekent dan ook opkomen voor het belang van iedereen die in Vlaanderen woont. Het gaat erom dat het Vlaamse volk de mogelijkheid moet krijgen zich als volk te manifesteren, het zelfbeschikingsrecht, maar ook om de levenskwaliteit in dat Vlaanderen, of hier plaats is voor solidariteit en verdraagzaamheid.»

Veto: Is Vlaanderen dan geen willekeurige kapstok die je kiest om je beleid aan op te hangen? Je zou toch dezelfde politiek kunnen uitstippelen op Europees of op Belgisch vlak.

Anciaux: «Nee. Het is wel zo dat de klassieke slogan 'ik ben Vlaming, en daar ben ik fier op' in mijn filosofie zou moeten zijn 'ik ben Vlaming, en dat is heel toevallig', want ik woon hier. Dat heeft niets te maken met bloedafstamming of zo. Maar ik wil wel dat dat Vlaming-zijn met een aantal waarden wordt verbonden. Onze ideologie gaat uit van drie punten: het individu, de gemeenschap en de volkeren onderling. Ik geloof dat elk individu zich pas kan ontplooiën in een gemeenschap waarin hij zich goed voelt. Die verbondenheid met de volksgemeenschap is inderdaad een belangrijk punt voor de Volksunie, in tegenstelling tot de VLD die die gemeenschapszin helemaal wil afbouwen. De leden van een volk beslissen gezamenlijk tot welke maatschappelijke ordening ze willen komen. En binnen zo'n volk bestaat natuurlijk heel wat verscheidenheid, maar er zijn ook heel wat gemeenschappelijke punten die maken dat een volk een volk is.»

Veto: Is het niet juist gevaarlijk om zoveel belang te hechten aan dat nationalisme? Hoe weven u toch niet te vertellen wat er in de naam van het soevereine volk allemaal gebeurt op de Balkan, of in de Kaukasus.

Anciaux: «Nationalisme is uiteraard geen garantie voor het goed functioneren van een staat. Daarom hechten wij zo veel belang aan het derde punt van ons beleid. De soevereine volkeren moeten worden ondergebracht in grotere gehele. Wij kiezen voor het Europa van de volkeren en de regio's, waar een aantal zaken op een hoger niveau beslist worden. Een overkoepelend niveau, dat er ook voor moet zorgen dat elk volk met de voeten op de grond blijft, zichzelf niet hoger inschat dan een ander volk. Dat is ons nationalisme. Dat is niet het staatsnationalisme van het Vlaams Blok, of van Le Pen.»

VTM

«Ik probeer daar ook realistisch in te zijn. Ik stel vast dat het nationalisme steeds belangrijker wordt. Dan kan je twee dingen doen. Je kan het negeren, doen of het niet bestaat. Maar ik geloof dat dat erg gevaarlijk is, omdat je dan naar een culturele vervlakking gaat, en daar is niemand mee gediend. Een tweede mogelijkheid is om dat nationalisme in democratische banen te leiden, en internationale verbanden te creëren. Dat is het integrale federalisme van de Volksunie. En zo kom je tot wereldvrede.»

Veto: Klinkt naïef.

Anciaux: «Het uitgangspunt is uiteraard vreselijk idealistisch, maar we vertrekken wel van een realiteit. We zien toch allemaal dat de volkeren meer en meer mondig worden. Er is ook geen enkele partij die het zo opneemt voor de Vlaamse gemeenschap als de VU.»

Veto: Maar denkt de kiezer daar ook zo over? Het Vlaamse belang duikt toch op in het discours van elke Vlaamse partij?

Anciaux: «De geïnteresseerde kiezer merkt dat verschil zeker wel. Als Vandenbrande het nu opneemt voor het Vlaamse belang, dan is dat omdat de Volksunie hem daartoe aanzet in de Vlaamse regering. Maar een echte zorg voor Vlaanderen merk ik niet bij de CVP. Of geen enkel niveau.»

Veto: Maar die Vlaamse cultuur waar u het altijd over heeft, wat is dat voor iets? Kan u dat eens expliciteren?

Anciaux: «Er bestaat geen Vlaamse cultuur, wel Nederlandse. We zijn een Vlaams volk, met een Nederlandse cultuur. Maar die cultuur wordt wel grotendeels bepaald door Vlaanderen. Dat heeft alles te maken met het heersende konservatisme in Nederland, het calvinisme.»

«Maar wat is cultuur, tja. Dat is een kwestie van kunstbeleving, literatuur, eh, tja, wat is cultuur?»

Veto: Behoort VTM tot de Vlaamse cultuur?

Anciaux: «Nee, gij, dat is de americanisering, de kommercialisering. Dat heeft met Vlaamse cultuur niets te maken. Daar moet in het cultuurbeleid dan ook iets aan gedaan worden. In het mediadekreet staat dat er een bepaald aantal duidelijk Vlaamse producties moeten zijn. Wel, ik stel vast dat iets als 'Rod van Fortuin' overgenomen is van buitenlandse zenders. Dat is dus geen Vlaams produkt.»